

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Հերթական Հանրահավաքը, Հերթական Չախողումը

Մի քանի ամսուայ դադարի ետք, Հայաստանի խորհրդարանական ընդդիմութիւնը վերադարձաւ Ֆրանսայի հրապարակ դարձեալ արժանանալով հասարակութեան կողմէ ամստեսումի: Այս մէկը, ընդդիմադրութեան ամենէն սակաւամարդ հանրահավաքներուն շարքին կարելի է դասել, հակառակ որ, հանրահավաքի ցախօրեակին Գերագոյն Հոգեւոր խորհուրդը հանդէս եկաւ իշխանութիւնները քննադատող յայտարարութեամբ, իսկ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը իր ներկայացուցիչը ուղարկեց հանրահավաքին:

Ֆրանսայի հրապարակին վրայ պարզուած երեւոյթը պէտք է առիթ հանդիսանայ կազմակերպիչներուն կատարելու որոշ եզրայանգումներ՝ վերատեսութեան ենթարկելով իրենց հետագայ քայլերն ու ռազմավարութիւնը:

Առաջինը այն է որ, ժողովրդավարական երկրի մէջ փողոցի ճնշումով իշխանութեան հասնելու փորձերը դատապարտուած են ձախողութեան: Ներկայիս, քաղաքացիները ունին իրենց կամքը արտայայտելու այլ միջոցներ, որոնցմէ գլխաւորը ու ամենէն կարեւորը բուխտուփն է: Վերջերս, տարբեր համայնքներու մէջ տեղի ունեցած տեղական ընտրութիւններուն, բազմաթիւ վայրերու մէջ իշխանական թեկնածուները պարտուած դուրս եկան՝ իրենց տեղերը տալով այլ կուսակցութիւններուն:

Երկրորդ եզրակացութիւնը այն է որ, կարելի չէ անադար «դաւաճան», «հողատու», «թուրք» եւ կամ այլ նման ածականներ օգտագործելով քաղաքական վարկանիշ ձեռք ձգել: Նման ոճի մը օգտագործումը աւելի շատ կը վանէ՝ քան կը մօտեցնէ:

Երրորդ եւ ամենէն կարեւոր պարագան այն է որ, ընդդիմութեան մօտ կը բացակայի յստակ ծրագիր՝ ներկայիս Հայաստանի դիմագրաւած խնդիրներն ու դժուարութիւնները յաղթահարելու համար: Գործող իշխանութիւնը, հակառակ իր բազմաթիւ թերութիւններուն, ունի ծրագիրներ ուղղուած՝ Ատրպէյճանի եւ թուրքոյ հետ յարաբերութիւնները դասաւորելու, բանակը վերականգնելու, միջազգային բազմաբեւեռ յարաբերութիւններ վարելու, տնտեսութիւնը բարելաւելու, ժողովուրդի կենսամակարդակը բարձրացնելու եւ այլ բնագաւառներու վերաբերեալ: Այս բոլորի

ՊԼԻՆՔՐԸ. Հայաստանն Ու Ատրպէյճանը Խիզախ Քայլեր Կ'ընեն՝ Խաղաղութեան Հասնելու Համար

Հայաստանն ու Ատրպէյճանը խիզախ քայլեր կ'ընեն՝ խաղաղութեան հասնելու համար, յայտարարած է ԱՄՆ պետական քարտուղարը՝ Ուաշինկթընի մէջ հիւրընկալելով երկու երկիրներու արտաքին գործերու նախարարները: Պլինքըն ընդգծած է, որ այս հանդիպման նպատակն է զարգացնել այն դրական արդիւնքները, որոնք արձանագրուած են անցած մէկուկէս ամսուան մէջ՝ ամերիկեան կողմի նախաձեռնած քննարկումներուն ընթացքին:

«Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ հակամարտութեան աւելի քան երեսուն տարիները հաճելի մարդկային ու նիւթական կորուստներու յանգեցուցած են, մարդկային կեանքեր խել՝ թողելով սպիներ, որոնք խոր են: Բայց այժմ մենք երկու երկիրներէն ալ կը տեսնենք իրական ու համարձակ քայլեր՝ անցեալը ետին թողելու եւ դէպի կայուն խաղաղութեան երթալու ուղղութեամբ», ըսած է ինթընի Պլինքըն:

«Ամերիկան՝ որպէս ե՛ւ Հայաստանի, ե՛ւ Ատրպէյճանի բարեկամ, յանձնառու է ընելու ամէն ինչ, որ մենք ունակ ենք՝ աջակցելու ձեզ տեւական խաղաղութեան հասնելու ջանքերուն մէջ, աջակցելու ձեզի այն կերպ, որ կրնանք: Սա, կը կարծեմ, աւելի լաւ ու

ԱՄՆ-ի, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարները Ուաշինկթընի մէջ կայացած հանդիպումի ընթացքին

պայծառ ապագայի հեռանկար է: Եւ ես կը դրուատեմ Ձեզ ու ձեր կառավարութիւնները՝ խիզախութեան ու այն յանձնառութեան համար, որ ի ցոյց կը դնէք այդ ճանապարհին»:

Սա Միացեալ Նահանգներու, Հայաստանի ու Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարներուն արդէն երկրորդ դէմ առ դէմ հանդիպումն է Սեպտեմբերի սկիզբը տեղի ունեցած արիւնալի բախումներէն յետոյ, որոնց ընթաց-

քին ատրպէյճանական բանակը յառաջխաղացման գացած է Հայաստանի մէջ՝ բռնագրաւելով նոր տարածքներ:

«Ուղիղ երկխօսութիւնը իրական, տեւական խաղաղութեան տանելու լաւագոյն ձեւն է, եւ մենք ուրախ ենք աջակցելու անոր: Միացեալ Նահանգները լիովին կը սատարէ թէ՛ Հայաստանի, թէ՛ Ատրպէյճանի ինքնիշխանութիւնն ու

Հայաստանի Ռազմական Դպրոցը Մարտի Դաշտին Վրայ Կենսունակ Չէ. Պապիկեան

Խոհրդարանին մէջ պայմանագրային զինուորներու աթեսթաւորման օրէնսդրական փոփոխութիւններու քննարկման ժամանակ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան յայտարարեց, որ այդ բարեփոխումներուն մեկնարկը տրուած է. «Մենք գնահատել ենք ու հասկանում ենք, որ մեր դպրոցը, պայմանական սովետական դպրոցը մարտի դաշտում արդէն որեորդ պատերազմում ցոյց է տալիս, որ կենսունակ չէ: Սա փաստ է, իրականութիւն է, եւ այդ փաստի հետ պիտի աւերեսուենք եւ, բնականաբար, ընդունենք համապատասխան որոշումներ: Այդ որոշումները, ըստ էութեան, տեղի են ունենում, եւ մեր այս գործընթացները, որ մենք սկսել ենք, նաեւ դրա մասին են: Այո՛, մենք ամէն ինչ պիտի անենք, որ մեր զինուորը պատրաստ լինի, պատկերացնի ինչ է արդի պատերազմը, ունակ լինի վարելու արդի մարտ: Թէ՛ հիմա ումից ինչ կը վերցնենք, ոնց կը պատշաճեցուենք, ինչ հիպրիտային վիճակ կը ստանանք՝ ժամանակի հարց է: Բայց է՛ն, որ Զինուած ուժերում դրա մեկնարկը ըստ էութեան տրուած է, ես դա կարող եմ հաւաստիացնել»:

Պապիկեանի փոխանցմամբ՝ պայմանագրային զինուորական ծա-

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան

ռայութեան գրաւչութիւնն ու շահագրգռուածութիւնը բարձրացնելու նպատակով Պաշտպանութեան նախարարութիւնը կ'առաջարկէ յաւելւածներ սահմանել մարտական խնդիրներ իրականացնող, ծրագրաւորման կամ վերահսկման գործառնութիւններ ունեցող պաշտօններ զբաղեցնող սպայական, ենթասպայական եւ շարքային կազմերու զինուորներու համար՝ պայ-

Մեհմէտ Օզ Պարտուեցաւ Ծերակոյտի Ընտրութիւններուն

Երեքշաբթի, Նոյեմբեր 8-ին Ամերիկայի նախագահական կիսաշրջանի ընտրութիւնները հասան իրենց աւարտին: Հակառակ, նախաընտրական հարցախոյզերուն, որոնք կը նախատեսէին Հանրապետական Կուսակցութեան համար մեծ յաջողութիւններ, սակայն ցարդ հրապարակուած արդիւնքները ցոյց կու տան թէ, Դեմոկրատները սպասուածէն աւելի լաւ արդիւնքներ արձանագրած են:

Գլխաւոր պայքարը կ'ընթանար անշուշտ Գոնկըստի երկու պալատներուն տիրանալու համար: Զայներու հաշուարկը սկսելէն ժամեր ետք, ե՛ւ Մերակոյտի ե՛ւ Ներկայացուցիչներու Տան ճակատագիրը կը մնայ անորոշ եւ կը կարծուի որ, պէտք է սպասել տակաւին մի քանի օր:

Փենսիլվանիա նահանգի Մերակոյտի աթոռին տիրանալու համար ընթացող ընտրապայքարին մէջ յաջողութեան հասաւ Դեմոկրատ ձոն Ֆէթթըմէն, որ կարողացաւ պարտութեան մատնել թրքական հպատակութիւն ունեցող եւ նախագահ իրողանի կողմակից նկատուող Մեհմէտ Օզը:

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Անտեղի ... Լաուրթիւն Ռ՝Վ Էր Պելառուսի Նախագահի Ելոյթի Իրական Յաստատերը

ԱՐՄԵՆ ՎԱՐՊԱՆԵԱՆ

Նիկոլ Փաշինեանի նախագահութեամբ տեսակոնֆերանսի ձեւաչափով վերջերս տեղի ունեցած ՀԱՊԿ խորհրդի արտահերթ նիստում Պելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոյի ելոյթի ձեւը եւ բովանդակութիւնը որոշակի արձագանքի արժանացան փորձագիտական շրջանակներում: Պելառուսի նախագահի աշխատակազմի հրապարակած տեսաձայնագրութեանը ստիպուած էր անդրադառնալ նաեւ ՀՀ ԱԳՆ-ն՝ մամուլի քարտուղար Վահան Յունանեանի մեկնաբանութեամբ. «Պելառուսի նախագահի յախուռն, բանակցութիւնների տրամաբանութիւնից կտրուած եւ ամենեւին ոչ դաշնակցային գործընկերային յայտարարութիւնները, որոնք հարցականի տակ են դնում իր իսկ կողմից ՀԱՊԿ շրջանակներում ստորագրած անդամպետութեան պարտաւորութիւնները, մեկնաբանելը տեղին չենք համարում»:

Փորձագիտական հանրութիւնն անդրադարձաւ նիստում Լուկաշենկոյի խօսքի այս հատուածին. «Մենք ցանկանում ենք, որ հարեւան պետութիւնների միջեւ կոնֆ-

Ռուսաստանին շրջագծով կտրել, քանի որ վերջինս «խրուել» է Ուքրանիայում, եւ դրա համար պէտք է կոնֆլիկտներ հրահրել կովկասում, Միջին Ասիայում»:

«Սա բոլորին է յայտնի, այդ պատճառով ցանկացած կոնֆլիկտ եւ շարժում մենք պէտք է դիտարկենք այդ գլոպալ համատեքստում», - յայտարարեց Պելառուսի նախագահը: Փաստացի ստացուեց, որ Լուկաշենկոն արձանագրեց, թէ Հարաւային կովկասում եւ Միջին Ասիայում հրահրուող բախումները Ռուսաստանի դէմ են կազմակերպուած եւ՝ մէկ կեդրոնից: Նրա յիշատակած այս գործընթացների տրամաբանական շղթան ամբողջացնելու համար պակասում է մի օղակ՝ հարցի պատասխանը, թէ ովքե՞ր են կովկասում կամ Միջին Ասիայում կոնֆլիկտներ հրահրելու գործընթացներում կատարողները: Այս հարցին անկեղծօրէն պատասխանելու դէպքում Լուկաշենկոն ստիպուած էր լինելու նոյն պարզամտութեամբ արձանագրել, որ իր բարեկամ Իլհամ Ալիեւն այսօր ՌԴ-ի դէմ այդ օղակը սեղմողներից է, քանի որ հենց նա է առանց պատճառի ռազմական

Իրանի Կոշտ Պատասխան Ատրպէյճանին

ՀԱԿՈՔ ԲԱՂԱՆՅԱՆ

Իրանի հետախուզական ծառայութիւնը յայտնել է, որ Հոկտեմբերի 6-ին տեղի ունեցած անաբեկութեան կազմակերպիչը Ատրպէյճանի քաղաքացի է, որը Իրան է ժամանել Պաքուի Հէյդար Ալիեւի անուան միջազգային օդանավակայանից: Այդ մասին յայտնում են իրանական լրատուամիջոցները: Նոյն օրը Հոկտեմբերի 26-ին Շիրազ քաղաքի Շահ Ջերադ սրբավայրում տեղի ունեցածի մասին է, երբ անաբեկիչը կրակ էր բացել ուխտաւորների ուղղութեամբ: Հրաձգութեան հետեւանքով 15 մարդ էր սպանուել, այդ թւում՝ կանայք եւ երեխաներ: Տասնեակ մարդիկ վիրաւորուել էին: Իրանը յայտարարել է, որ ընդհանուր առմամբ ձերբակալուել է մօտ երեք տասնեակ մարդ, որոնք Ատրպէյճանի, Տաճիկիստանի եւ Աֆղանիստանի քաղաքացիներ են: Ըստ իրանական հետախուզութեան, անաբեկիչը կազմակերպիչ Ատրպէյճանի քաղաքացին Պաքուից ժամանելով Թեհրան, անմիջապէս կապուել է «Իսլամական պետութիւն» անաբեկչական խմբաւորման հետ եւ յայտնել իրանում գտնուելու մասին:

Իրանական հետախուզութեան տարածած տեղեկութիւնը փաստացի կոշտ պատասխան է օրերս Ատրպէյճանի յատուկ ծառայութիւնների տարածած տեղեկութեան, թէ Ատրպէյճանում բացառապէս են իրանական յատուկ ծառայութիւնների ստեղծած գինուած յանցաւոր խմբաւորում: Պաքուի այդ տեղեկութիւնը ի դէպ յաջորդել էր Սոչիում եռակողմ հանդիպմանն ու դրան անմիջապէս յաջորդած Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի Իրան կատարած այցին: Առիթ ունեցել եմ

Ստացուում է, որ Պելառուսի նախագահը ցանկանում էր հանդէս գալ իր բարեկամ Ալիեւի օգտին, բայց ստացուեց ինչպէս միշտ է լինում՝ նրա դէմ: Պելառուսի նախագահը ՀԱՊԿ նիստում անկախ իր կամքից բարձրաձայնեց ճշմարտութիւնը, որը յայտնի փաստ է տարածաշրջանի գործընթացների ժանօք ցանկացած անհատի համար

լիկտը կարգաւորուել խաղաղ ճանապարհով: Նիստի երկրորդ հարցը՝ «Տուէք ճանապարհային քարտէզ Հայաստանի տարածքային ամբողջականութեան վերականգնման վերաբերեալ»: Ի՞նչ ճանապարհային քարտէզ, ես դրան միանգամից եմ պատասխանում՝ նստէք Իլհամ Ալիեւի հետ, եւ եթէ պէտք է՝ խնդրէք նաեւ Ռուսաստանի նախագահին եւ ընդունէք որոշում, չէք ընդունի այսօր՝ վատ կը լինի, դուք ինքներդ էք հասկանում: Մեզ պէտք չէ այդ կոնֆլիկտը: Հարցը դնել մի կողմից՝ ՀԱՊԿ, դուք մեզ հետ էք, կամ ոչ, իսկ միւս կողմից՝ Ատրպէյճանը, չի կարելի, դա ճիշտ չէ: Ատրպէյճանն այժմ գլխաւորում է բացարձակապէս մեր մարդը՝ Իլհամ Ալիեւը: Ինչ կը լինի վաղը, չէ՞ որ նա ակերթ չէ, ոչ մէկը չգիտի, ուստի այդ հարցերը պէտք է լուծել հիմա»:

Փորձագիտական շրջանակները, հիմնական շեշտադրումն անելով ելոյթի զգացմունքային այս ձեւի վրայ, մեծամասամբ անտեսեցին յայտարարութեան ենթատեքստային բովանդակութիւնը: Սակայն էականն այն դրուագն է, երբ Լուկաշենկոն մէջբերեց արեւմտեան գործիչների յայտարարութիւնն այն մասին, որ պէտք է

ազրեւիա իրականացրել ՀՀ-ին դիմադրանք տարածքի նկատմամբ, ասել է թէ՛ կոնֆլիկտ հրահրել կովկասում: Այլ կերպ ասած՝ Ալեքսանդր Լուկաշենկոյի ելոյթի տրամաբանութիւնը եւ ենթատեքստն ամբողջովին ուղղուած էին Ատրպէյճանի դէմ՝ վերջինիս մեղադրելով հակառուսական հակամարտութիւն հրահրելու մէջ:

Ստացուում է, որ Պելառուսի նախագահը ցանկանում էր հանդէս գալ իր բարեկամ Ալիեւի օգտին, բայց ստացուեց ինչպէս միշտ է լինում՝ նրա դէմ: Պելառուսի նախագահը ՀԱՊԿ նիստում անկախ իր կամքից բարձրաձայնեց ճշմարտութիւնը, որը յայտնի փաստ է տարածաշրջանի գործընթացների ծանօթ ցանկացած անհատի համար: Դրանով նա կրկին տրամաբանութիւնից զրկեց ՀԱՊԿ-ի գործողութիւնները, քանի որ այդ դէպքում ընկալելի չէ, թէ ի վերջոյ ինչում է Պելառուսի ղեկավարը պաշտպանում Ռուսաստանի դէմ Հարաւային կովկասում հակամարտութիւն հրահրող Ատրպէյճանի նախագահին եւ նոյն կոշով դիմում ՀԱՊԿ միւս անդամներին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մեջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնէր հոն արտայայտուող բոլոր միտքերը

այստեղ չկան ռիսկեր, իհարկէ մոլորութիւն է: Կովկասում ռիսկեր կան բոլորի համար, եւ չկան միարժէք շահեկան կամ վտանգաւոր ուղղութիւններ ու գծեր, սակայն տուեալ պարագայում Երեւանը գործնականում յայտնելով իր լոյսաւորութիւնը Սոչի-Թեհրան «երթուղով», գնդակը փաստացի թողեց Պաքուի դաշտում: Դրան յաջորդեց արձագանքը՝ գուցէ ոչ առանց Անքարայի աջակցութեան, որ բացառապէս են իրանական հետախուզութեան ստեղծած յանցաւոր գինուած կազմաւորում: Թեհրանի պատասխանը փաստօրէն չուշացաւ եւ իրանը յայտարարում է, որ Շիրազում 15 մարդու սպանութեան յանգեցրած անաբեկիչը Ատրպէյճանի քաղաքացու ձեռքի գործ է, այդ կերպ ցոյց տալով թերեւս Պաքուին, որ «լրտեսական» գործիքները տուեալ պարագայում հազիւ թէ լինեն շահեկան: Ընդ որում, թերեւս ուշադրութեան է արժանի հանգամանքը, որ տեղեկութիւնը իրանական հետախուզութիւնը հանրայնացնում է Ուաշինկթոնում Միբրոյեան-Բայրամով հանդիպումից առաջ, որից առաջ էլ Ատրպէյճանն էր արգելել ռուս խաղաղապահներին մարդասիրական բեռ բերող ռուսական բեռնատար օդանաւի թռիչքը իր օդային տարածքով, ստիպելով օդանաւին անցնել աւելի երկար ճանապարհ եւ Հայաստան ժամանել Իրանի տարածքով:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱԶԱՊԱՐԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

Ատրպէյճանի համար բաւականին խնդրահարոյց է դառնում ռուս-իրանական գործակցութեան խորացումը

նշելու, որ Ատրպէյճանի համար բաւականին խնդրահարոյց է դառնում ռուս-իրանական գործակցութեան խորացումը, ընդհուպ ռազմա-քաղաքական դաշնակցութեան յատկանիշներ պարունակող իրավիճակի: Այդ հանգամանքը զգալիօրէն բարդացնում է Պաքուի ռեզիմնալ դիրքը: Ատրպէյճանը մի կողմից դառնում է կապող օղակ, միւս կողմից սակայն այդ աճող նշանակութիւնը ենթադրում է ՌԴ եւ Իրանի առաւել կոշտ մօտեցումներ Ատրպէյճանի եւ Արեւմուտքի յարաբերութեան հարցում: Դրան գուգահեռ, Հայաստանի վարչապետ Փաշինեանը Թեհրանում փաստացի յայտարարեց, որ Երեւանի համար հասկանալի եւ ըմբռնելի են ռեզիմնալ անվտանգութեան ճարտարապետութեան իրանեան «տեսլականը» կամ մօտեցումները, այդ կերպ գործնականում փորձելով Հայաստանը դուրս բերել ռուս-իրանական սերտացող գործակցութիւնից եւ դրա տրամաբանութիւնից բխող ռեզիմնալ նոր իրողութիւնների «ճնշման» ռիսկից:

Ասել, թէ Հայաստանի համար

ԼՈՒՐԵՐ

Ըստ Ալեն Սիմոնեանի՝ Հայաստանի Այսօրուան Իշխանութիւնը Ամենափրոռուսականներն Մէկն Է

Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնեան յայտնեց, որ Հայաստանը Ռուսիոյ հետ ունի շատ աւելի սերտ յարաբերութիւններ, քան նախորդ իշխանութեան ժամանակ: Սիմոնեանը այս մասին ըստ լրագրողներու հետ ճեպագրոցին ժամանակ:

Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնեան

«Ռուսաստանի մեր գործընկերների հետ շփման ժամանակ հանգիստ ու վստահ ասում եմ, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնում այսօրուայ իշխանութիւնը, թերեւս, ամենափրոռուսականներից մէկն է: Նրանք դրա հետ համաձայն են: Վերջին այցի ժամանակ Ռուսաստանի Պետտոմայի նախագահը յայտարարեց, որ շատ ուրախ է, որ մեր շփումները շատ աւելի շատ են, որովհետեւ նախորդ իշխանութիւնների ժամանակ, «Հանրապետական» կուսակցութեան իշխանութեան ժամանակ այդ շփումները բաւարար չեն եղել: Մենք ունեցել ենք Ազգային ժողովի նախագահ, ովքեր ռուսերէնին չեն տիրապետել, մեր կապերը շատ աւելի վատ են եղել: Այս պահին

Հայերու Հոսքը Պէպի Հայրենիք Գրեթէ Կրկնապատկուած Է

Ազգային վիճակագրական կոմիտէն տուեալներ հրապարակած է 2021-2022 թուականներու Յունուար-Սեպտեմբերին ՀՀ այցելած զբօսաշրջիկներու աշխարհագրական բաշխուածութեան վերաբերեալ: Ըստ այդմ՝ 2022 թուականի հաշուետու ժամանակաշրջանին Հայաստան այցելած է 1 միլիոն 239 հազար 394 զբօսաշրջիկ՝ 2 անգամ աւել նախորդ տարուան Յունուար-Սեպտեմբերի համեմատ:

Մասնաւորապէս Ռուսիոյ քաղաքացիութիւն ունեցող 570 հազար 844 զբօսաշրջիկ այցելած է հաշուետու ժամանակաշրջանին՝ 2,4 անգամ աւելի նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին համեմատ: Նախորդ տարի Հայաստան այցելած էր Ռուսիոյ քաղաքացիութիւն ունեցող 239 հազար 240 զբօսաշրջիկ:

Յատկանշական է, որ աճած է նաեւ Հայաստան այցելած ՀՀ քաղաքացիութիւն ունեցող զբօսաշրջիկներու թուաքանակը: Մասնա-

ւորապէս ՀՀ քաղաքացիութիւն ունեցող 210 հազար 118 զբօսաշրջիկ այցելած է հայրենիք՝ նախորդ տարուան 127 հազար 727 զբօսաշրջիկի դիմաց:

Հարեւան վրաստանի քաղաքացիութիւն ունեցող զբօսաշրջիկներուն այցելութիւնը Հայաստան նոյնպէս նախորդ տարուան նկատմամբ աճած է 2,8 անգամ՝ 115 հազար 539 զբօսաշրջիկ 2022-ին՝ 2021-ի 41 հազար 886 զբօսաշրջիկի դիմաց: ԱՄՆ քաղաքացիութիւն ունեցող 41 հազար 568 անձ այս տարի այցելած է Հայաստան՝ նախորդ տարուան 24 հազար 628 զբօսաշրջիկի դիմաց, Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ունեցող 90 հազար 734 զբօսաշրջիկ՝ նախորդ տարուան 69 հազար 170 զբօսաշրջիկի դիմաց: Թուրքիոյ Հանրապետութեան քաղաքացիութիւն ունեցողներու հոսքը նոյնպէս աւելցած է 2,9 անգամ՝ այս տարի այդ թիւը կազմած է 6 հազար 300:

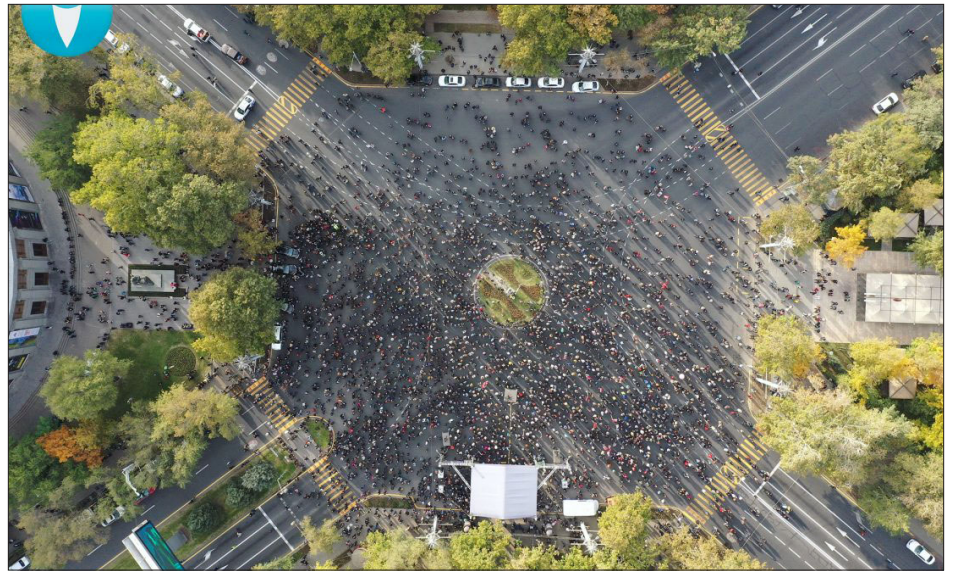
Ռուս Քաղաքացիներու Կողմէ Ձեռք Բերուած Անշարժ Գոյքը 252-ով Կը Գերազանցէ Նախորդ Տարուան Նոյն Ժամանակահատուածին

Այս տարուան Յունուար-Սեպտեմբեր ամիսներուն Ռուսիոյ քաղաքացիներուն կողմէ Հայաստանի մէջ ձեռք բերուած անշարժ գոյքը զգալիորէն կը գերազանցէ նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին: 2021 թուականին Յունուար-Սեպտեմբեր ամիսներուն Ռուսիոյ քաղաքացիները Հայաստանի մէջ ձեռք բերած են 562 անշարժ գոյք, իսկ 2022-ին՝ 814, այսինքն՝ 252-ով աւելի, քան նախորդ տարի: Այս մասին Civic.am-ին տեղեկացուցած են Կադաստրի կոմիտէին՝ համաձայն մեր գրաւոր հարցման:

Կադաստրի կոմիտէի տրամադրած տեղեկատուութեան համաձայն՝ Ռուսիոյ քաղաքացիները այս տարի ամենամեծ թիւով անշարժ գոյք ձեռք բերած են Երեւանի մէջ՝ թիւով 455 անշարժ գոյք,

որոնց մեծ մասը բնակարաններ են բազմաբնակարան բնակելի շէնքերու մէջ: Իսկ կոտայքի մարզը այդ առումով երկրորդ հորիզոնականին է՝ 100 անշարժ գոյք ձեռք բերուած է: Յաջորդը Շիրակի մարզն է, ուր Ռուսիոյ քաղաքացիները ձեռք բերած են թիւով 59 անշարժ գոյք, թէ՛ Տաւուշի, թէ՛ Արմաւիրի մէջ՝ 43 անշարժ գոյք, եւ Լոռիի ու Արարատի մէջ՝ 31: Ի թիւս այլ մարզերու՝ Ռուսիոյ քաղաքացիները այս տարի Սիւնիքի մէջ եւս ձեռք բերած են անշարժ գոյք՝ թիւով 10, գրեթէ նոյնքան, որքան նախորդ տարուան նոյն ժամանակահատուածին: Յունուար-Սեպտեմբեր ամիսներուն: Հայաստանի այն մարզը, ուր ամենաքիչը ձեռք բերուած է անշարժ գոյք Ռուսիոյ քաղաքացիներուն կողմէ, Վայոց ձորն է՝ ընդամէնը 5-ը:

Ֆրանսայի Հրապարակին Վրայ Տեղի Ունեցաւ Ընդդիմութեան Հանրահաւաքը

Ֆրանսայի հրապարակին վրայ՝ ընդդիմութեան հանրահաւաքի նախապայտիկները վերէն դիտուած

Երկամսեայ դադարէ յետոյ ընդդիմութիւնը Ֆրանսայի հրապարակին վրայ կրկին հանրահաւաք հրահրած էր, զայն վերնագրելով՝ «Համազգային հանրահաւաք՝ ի աջակցութիւն Արցախի»:

Նախորդ Կիրակի ալ Ստեփանակերտի մէջ հանրահաւաք տեղի ունեցած էր: Արցախի իշխանութիւններն ու հաւաքին մասնակիցները Հայաստանի իշխանութիւններուն պահանջ ներկայացուցած էին ապահովել Արցախի անվտանգութիւնը ու չստորագրել որեւէ փաստաթուղթ, ըստ որուն՝ Արցախը կ'անցնի Ատրպէյճանի կազմ:

Ֆրանսայի հրապարակին վրայ

եւս նման յայտարարութիւններ կը հնչէին: Ընդդիմութեան առաջնորդ իշխան Սաղաթէյեան կրկնեց, որ Հայաստանը պարտաւոր է երաշխաւորել Արցախի անվտանգութիւնը: Այնուհետեւ հանրահաւաքին մասնակիցները Ֆրանսայի հրապարակից երթով շարժեցան Կառավարութեան շէնք, այնտեղ սպիտակ թուղթեր վեր պարզեցն, որոնց վրայ չակերտներու մէջ գրուած էր՝ «Խաղաղութեան պայմանագիր» եւ հակերտներէն դուրս՝ անձնատուութիւն: Այդ թուղթերը կառավարութեան շէնքին առջեւ այրեցին՝ ըսելով, որ եթէ որեւէ այսպիսի փաստաթուղթ ստորագրուի, ապա սա պիտի ըլլայ իրենց պատասխանը:

Փաշինեան Յեղափոխութենէն 4 Տարի Յետոյ Պիտճի Եկամուտները Պիտի Աւելցնենք 75 Տոկոսով

Հայաստանի մէջ 2022 թուականի արդիւնքներով պիտճէի հարկային եկամուտները 662 միլիառ դրամով պիտի գերազանցեն 2018 թուականի ցուցանիշը, իսկ 2023-ի ծրագրաւորած աւելի պիտի ըլլայ 946 միլիառ դրամով: Այս մասին ըստ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Ազգային ժողովի մշտական յանձնաժողովներու համատեղ նիստին 2023 թուականի պետական պիտճէի նախագիծի քննարկման:

Վարչապետը յիշեցուց, որ իրենց քաղաքական ուժը քանի մը շատ կարեւոր, յիշող եւ սկզբունքային նշանակութեան խոստումներ տուած է յեղափոխութեան ժամանակ, ինք անձամբ խոստացած էր, որ 1-2 տարուան ընթացքին պիտճէի եկամուտները պիտի աւելցնեն 35-40 տոկոս: Փաշինեան ընդգծեց, որ այդ խոստումը լիարժէք կատարուած է: Ապա վարչապետը ներկայացուց, որ 2022 թուականին այս առումով ինչ տեղի

կ'ունենայ պետական պիտճէին հետ եւ 2023-ին ինչ կը ծրագրաւորեն: «2022 թուականի արդիւնքներով մենք սպասում ենք, որ պիտճէի հարկային եկամուտները 662 միլիառ դրամով կամ 1,6 միլիառ տոլարով կը գերազանցեն 2018 թուականի ցուցանիշը: Սա 52,6 տոկոսով կը գերազանցի 2018 թուականին նոյն ցուցանիշը: Այսինքն՝ մենք մեր գործունէութեան ընթացքում արդէն 2022 թուականին 52 տոկոս պիտճէի եկամտային մասն աւելացրել ենք 2018-ի համեմատ: Իսկ 2023 թուականին հարկային եկամուտները ծրագրաւորուած են 2 թրիլիոն 203,7 միլիառ դրամ, որը 2018 թուականի պետական պիտճէի հարկային եկամուտներէն 946 միլիառ դրամով կամ 75,1 տոկոսով: Այսինքն՝ արձանագրենք, որ յեղափոխութիւնից 4 տարի յետոյ մենք պիտճէի եկամուտներն աւելացնելու ենք 75 տոկոսով», ըստ Փաշինեան:

Հայաստանի Պետական Պարտքը Կազմած Է 9 Միլիառ 931.576 Միլիոն Տոլար

Սեպտեմբեր 30-ի դրութեամբ Հայաստանի պետական պարտքը կազմած է 9 միլիառ 931.576 միլիոն տոլար կամ 4 թրիլիոն 031 միլիառ 524,6 միլիոն դրամ: Նախորդ ամսուան համեմատ պարտքը նուազած է 60.540 միլիոն տոլարով կամ 12 միլիառ 984,1 միլիոն դրամով: Արտաքին պարտքը Սեպտեմբեր 30-ի դրութեամբ կազմած է 6 միլիառ 146.975 միլիոն տոլար՝ նախորդ ամսուան համեմատ նուազելով 141.517 միլիոն տոլարով կամ 50 միլիառ 151,2 միլիոն դրամով: Նշենք, որ այս տարուան սկիզբին ՀՀ արտաքին պարտքը կազմած էր 6 միլիառ 648,396 միլիոն տոլար: Այս տարուան ընթացքին ըստ ամիսներու պարտքի ցուցանիշի նուազում արձանագրուած է: Արտաքին պարտքէն 5 միլիառ 613,341 միլիոն տոլարը ՀՀ կառավարութեան պարտքն է: Այս մասին կը տեղեկացնէ ՀՀ վիճակագրական կոմիտէն:

ԼՈՒՐԵՐ

Դաւիթ Բաբայեան Լաչինի Միջանցքով Զինամթերք Տեղափոխելու Լուրերը Տեղեկատուական Ահաբեկչութիւն Են

Լաչինի միջանցքով զինամթերք տեղափոխելու ատրպէյճանական թեղեկատուական ալիքներուն տեղեկութիւնը Արցախի արտաքին գործերու նախարար Դաւիթ Բաբայեանը տեղեկատուական ահաբեկչութիւն կ'որակէ՝ շեշտելով, որ ռուս խաղաղապահները մարդասիրական օգնութիւն տեղափոխած են, իսկ ատրպէյճանական կողմը այդ առիթէն կ'օգտուի ու հերթական անգամ կը սադրէ տարբեր դրդապատճառներով:

Արցախի արտաքին գործերու նախարար Դաւիթ Բաբայեան

«Նախ եւ առաջ ահաբեկեն ժողովրդին, որ ասէն տեսէք՝ ցանկացած պահի կարող ենք կտրել միջանցքով ընթացող բոլոր հոսքերը՝ բեռնափոխադրումները, մարդկանց փոխադրումները եւ այլն, կաթնածաճահար անել Արցախը», ըսաւ նախարարը:

Դաւիթ Բաբայեան կ'ընդգծէ, որ Արցախը Հայաստանի հետ կապող միակ Լաչինի միջանցքը միջազգային պայմանաւորութեամբ արդիւնք է, եւ Պաքոն նման սադրանքներով կը փորձէ զայն խափանել: «Բնական է, ոչ մի ռազմական բան չի տեղափոխուում, որովհետեւ կան տեսախցիկներ, ամէն ինչ վերահսկուում է: Այդպէս չի լինի, բայց իրենք պարբերաբար այդպիսի բաներ խօսելու են, գրգռութիւններ փորձելու են դի-

մել: Ատրպէյճանն է, ո՞վ չի ճանաչում այդ ոճը»:

Թեղեկատուական ալիքներուն մէջ տեղեկութիւն կը տարածուի նաեւ, թէ Պաքոն արգիլած է Ռուսիոյ ռազմաօդային ուժերու «AH-148» բեռնատար ինքնաթիռի թռիչքը Ատրպէյճանի օդային տարածքով: 12 թոն մարդասիրական օգնութիւն տեղափոխող օդանաւը Իրանի տարածքով Հայաստան թռչած է: Ոչ ռուսական կողմը, ոչ Երեւանը, ոչ ալ Պաքոն այս խոչընդոտին մասին արձագանգած են:

«Զանգեզուրի Միջանցքը Հայաստանի Պարտաւորութիւնն Ե». Կը Պնդէ Ալիեւ

«Զանգեզուրի միջանցքը Հայաստանի պարտաւորութիւնն է, որ ստանձնած է», Շուշիի մէջ յայտարարած է Իլհամ Ալիեւ՝ ելուցթունենալով Ատրպէյճանի «Յաղթանակի օրուան» առիթով հանդիսաւոր միջոցառման:

«Երկու տարի է մենք ձեռք չենք տար Լաչինի ճանապարհով Հայաստանէն Ղարաբաղ եւ հակառակ ուղղութեամբ երթեկող ինքնաշարժներուն: Մենք պարտաւորութիւն վերցուցած ենք եւ կը կատարենք զայն: Հայաստանը նոյնպէս պարտաւորութիւն ստանձնած է, որպէսզի ճանապարհային կապ ըլլայ Ատրպէյճանի արեւմտեան շրջաններու եւ Նախիջեւանի ինքնավար Հանրապետութեան միջեւ: Անցած է երկու տարի, չկայ տեխնիկա-տնտեսական հիմնաւորում, գործողութիւն, երկաթգիծ, ճանապարհ: Որքա՞ն պէտք է սպասենք», ըսած է Ատրպէյճանի նախագահը՝ չյստակացնելով, թէ երբ եւ ինչ փաստաթուղթերով պաշտօնական երեւանը «Զանգեզուրի միջանցք» իրականացման հարցով պարտաւորութիւն ստանձնած է:

Լուծը, անոնց գէնք-գինամթերքով մատակարարումները, նոր տեխնիկական յագեցուածութիւնը կ'իրականացուին ամենաբարձր մակարդակով: Ատրպէյճանական բանակը այժմ աւելի ուժեղ է, քան երկու տարի առաջ էր, եւ այդ պէտք է իմանան բոլորը՝ Հայաստանը եւ իւրաքանչիւր ոք», վստահեցուցած է Ատրպէյճանի առաջնորդը:

Իլհամ Ալիեւը նաեւ ըսած է, որ Պաքոն ոչ ոքէ չի վախնար՝ «եթէ վախնար, երբեք Ղարաբաղեան երկրորդ պատերազմը չէր սկսեր»:

«Թէեւ պատերազմը աւարտած է երկու տարի առաջ, այդուհանդերձ կան մտահոգիչ պահեր», յայտարարած է Ալիեւ՝ խօսքը ուղղելով «հայ ժողովուրդին»:
«Երեսուն տարուան բռնագրաւման դառնութիւնը հիմա անոնք կը տեսնեն՝ ինչ է բռնագրաւում, ինչ է կորուստները: Մենք անոնց ուղղակի պատասխանած ենք՝ կռուած ենք մեր հողին վրայ, բռնագրաւողը քշած ենք մեր հողերէն: Սա պէտք է հասկնան, որպէսզի չդառնան այն շրջանակներուն գոհը, որոնք դուրսը նստած՝ երկրորդ անգամ կ'ուզեն այս տարածաշրջանին նայիլ որպէս խաղաղաշտ»:

Ալիեւ յաւելած է, որ Հայաստանը պէտք է իմանայ, որ «ներկայիս շրջանակներուն մէջ» Ատրպէյճանին կը զսպէ ոչ թէ Հայաստանի ինչ-որ հովանաւորի յայտարարութիւն, այլ Պաքոնի «սեփական քաղաքականութիւնը»:

Ռուբէն Վարդանեան Նշանակուեցաւ Արցախի Պետական Նախարար

Արցախի նախագահ Արայիկ Զարուբինեանի հրամանագրերով՝ Արտակ Բեկլարեանը ազատուեցաւ պետական նախարարի պաշտօնէն, այդ պաշտօնին նշանակուեցաւ Ռուբէն Վարդանեան:

Արցախի պետական նախարար Ռուբէն Վարդանեան

Ըստ Արցախի նախագահի գրասենեակին՝ պետական նախարարը պիտի համակարգէ առողջապահութեան, արդարադատութեան, արտաքին գործերու, գիւղատնտեսութեան, կրթութեան, գիտութեան, մշակոյթի եւ մարմնակրթութեան, ընկերային զարգացման եւ զաղթականութեան, տարածքային կառավարման եւ ենթակառուցածքներու, քաղաքաշինութեան, էլեկտրաէներգիայի տնտեսութեան նախարարներու գործունէութիւնը:

Վարդանեանին վերապահուած են նաեւ պետական վերահսկողական Մառաշուրեան պետի, Կադաստրի եւ Պետական Գոյքի Կառավարման Կոմիտէի, Նիւթական Վնասներու Հարցերու Կոմիտէի, Պետական Եկա-

մուտների Կոմիտէի, Պետական Տեսչութիւններու Կառավարման Կոմիտէի, Զրային Կոմիտէի նախագահներու գործունէութեան համակարգման գործառնութիւնը:

Հայ-Թրքական Կարգաւորման Գործընթացին Մէջ Յառաջընթաց Կայ. Միրզոյեան

Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացին մէջ յառաջընթաց կայ, խօսակցութիւնը կը շարունակուի: Այս մասին յայտնեց ՀՀ արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեանը Ազգային ժողովի մշտական յանձնաժողովներու համատեղ նիստին՝ 2023 թուականի պետական պիւտճէի նախագիծի քննարկման՝ անդրադառնալով պատգամաւորներու հարցումներուն:

Քննարկումներ են ընթանում, առաջին հերթին՝ յատուկ ներկայացուցիչների մակարդակում, բայց նաեւ այդ մակարդակից դուրս՝ մասնագիտական որոշակի ներգրաւուածութեամբ», ըսաւ Միրզոյեան:

«Հանրայայտ է, որ գործընթացն առանց նախապայմանների է եւ, միեւնոյն ժամանակ, Թուրքական կողմն անընդհատ Ատրպէյճանի հետ յարաբերութիւններ կարգաւորման հետ է կապում, որը, ինչ-որ առումով ինքնին մի քիչ նախապայման է յիշեցնում: Այնուամենայնիւ, այս յայտարարութիւններին զուգահեռ շատ յստակ

Արտաքին գործերու նախարարը յայտնեց, որ խօսակցութիւնը քանի մը յստակ քայլերու մասին է, այդ շարքին՝ դիւանագիտական անձնագրեր ունեցող անձերու համար սահմանի բացման, ինչպէս նաեւ՝ երրորդ երկիրներու քաղաքացիներու համար սահմանի բացման վերաբերելով:

«Կարող եմ ասել, որ յառաջընթաց կայ, խօսակցութիւնը շարունակուում է: Եւ կարող եմ ասել նաեւ, որ ակնկալում եմ ու յոյս ունեմ, որ դրական արդիւնքներ կը լինեն մօտ ապագայում», եզրափակեց Միրզոյեան:

Հայաստանի Ռազմական Դպրոցը

Շարունակուած էջ 1-էն

մանով, որ անոնք աթեթաւորում անցնին: Այս բարեփոխման համար, ըստ պաշտպանութեան նախարարին, սահմանուած է 3 տարի ժամկէտ, որուն համար կառավարութիւնը պիտի յատկացնէ 66 միլիարդ դրամ: Նախարարը մանրամասնեց՝ մարտական ծառայութիւն իրականացնող շարքային պայմանագրային զինուորացիները, ցաւօք, կը ստանայ մօտ 150 հազար դրամ աշխատավարձ: Աթեթաւորումէն յետոյ արդէն մինչեւ 216 հազար դրամ կրնայ ստանալ: Իսկ մարտա-

կան հերթապահանութեան պարագային, պայմանագրային զինուորը 380 հազար դրամ մաքուր աշխատավարձ պիտի ստանայ: Եթէ կը ծառայէ յատուկ նշանակութեան ուժերուն մէջ, պիտի ստանայ 416 հազար դրամ:

«Այս կարգավիճակի զինուորականութեան աշխատավարձը առնուազն կրկնապատկուելու է: Իսկ սա շատ-շատ լուրջ է: Լեյթենանտները բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնը աւարտելուց յետոյ, բացի նրան, որ կը ստանան բնակարան, կը ստանան շուրջ կէս միլիոն դրամ մաքուր աշխատավարձ», յաւելեց նախարարը:

Մենք Կ'օգտագործենք «Երթուղի» Եզրը. Մարիա Զախարովան Շուկեց Թուրք Լրագրողին՝ «Զանգեզուրի Միջանցքի» Մասին Հարցը

Ռուսիոյ Արտաքին Գործերու Նախարարութեան պաշտօնական ներկայացուցիչ Մարիա Զախարովան՝ ի պատասխան թրքական «Անատուլ» լրատուական գործակալութեան թղթակիցի հարցին, յստակացուցած է, որ Ատրպէյճանը Հայաստանի տարածքով Նախիջեւանին կապող հնարաւոր ճանապարհի պարագային իրենք կ'օգտագործեն ոչ թէ «միջանցք», այլ «երթուղի» եզրը: Ճեպազրոյցի ժամանակ «Անատուլ» գործակալութեան լրագրողը Մարիա Զախարովային հար-

ցուցած է, թէ ինչպէս Ռուսիան կը գնահատէ ջանքերը «Զանգեզուրի միջանցք» ի կազմակերպման ուղղութեամբ, որ Ատրպէյճանը պիտի կապէ Նախիջեւանի հետ:

Մարիա Զախարովան պատասխանած է. «Մենք կ'օգտագործենք «երթուղի» եզրը: Տարածաշրջանին մէջ ճանապարհային կապերու ապաշրջափակման հարցը քննարկուած է Սոչիի զագաթաժողովի ընթացքին, եւ պայմանաւորութեամբ թուեց Երեւանը, որ համատեղ աշխատանքը պիտի շարունակուի»:

Արաբական Աշխարհի Սեչ Չայաստանը Սիրուած Գործընկեր Եւ Բարեկամ Է Ահմատ Ապուլ Ղեյթ

Արաբական Լիկայի գլխավոր քարտուղար Ահմատ Ապուլ Ղեյթ եւ Գնախազահ Վահագն Խաչատուրեան

Հանրապետութեան նախագահ Վահագն Խաչատուրեան ՄԱԿ-ի Կլիմայի փոփոխութեան ուխտի կողմերու 27-րդ համաժողովի ծիրին մէջ հանդիպում ունեցած է Արաբական Պետութիւններու Լիկայի գլխավոր քարտուղար Ահմատ Ապուլ Ղեյթի հետ:

Նախագահ Խաչատուրեան նշած է, որ հայ-արաբական յարաբերութիւնները դարերու պատմութիւն ունին, եւ կը զարգանան քաղաքական, տնտեսական ու մշակութային բազմաշերտ փոխգործակցութեամբ: Նախագահը ընդգծած է, որ արաբական աշխարհին հետ յարաբերութիւնները մշտապէս կը գտնուին Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան առաջնահերթութիւններու շարքին:

Ահմատ Ապուլ Ղեյթ նշած է, որ արաբական աշխարհին մէջ Հայաստանը սիրուած գործընկեր եւ բարեկամ է, որուն հետ պատրաստակամ են հնարաւորինս ջանքեր ներդնել՝ աւելի սերտ փոխգործակցութեան հարթակներ ստեղծելու համար:

Զրոյցի ընթացքին նախագահ

Վահագն Խաչատուրեան իր մտահոգութիւնները յայտնած է վերջերս Արաբական Պետութիւններու Լիկայի գագաթաժողովին Ատրպէյճանի նախագահի ելոյթին շարք մը հակահայկական եւ իրականութեան հետ կապ չունեցող դրուագներու վերաբերեալ, որոնց մէջ Ատրպէյճանի նախագահը փորձած է այլախեղել Ղարաբաղեան հակամարտութեան բովանդակութիւնը եւ այն ներկայացնել որպէս կրօնական հակամարտութիւն: Նախագահը շեշտած է, որ Հայաստանը բազմաթիւ բարեկամներ ունի իսլամական աշխարհին մէջ, Հայաստանի Հանրապետութիւնը ժողովրդավարական երկիր է, ուր կը բացառուի կրօնական կամ խտրականութեան, անհանդուրժողականութեան որեւէ դրսեւորում:

Արաբական Պետութիւններու Լիկայի գլխավոր քարտուղարը ընդգծած է, որ միանշանակօրէն շահագրգիռ է քայլերու ձեռնարկել հնարաւորինս թիրաբարութեամբ եւ նպատակ սեփական դիրքորոշումը ներկայացնելու հայկական կողմի իրաւունքի ապահովման:

Հոկտեմբեր 1-ի Դրութեամբ ՀՀ Մշտական Բնակչութեան Թուաքանակը 2,970.6

2011 թուականի մարդահամարի հիմքով վարուող բնակչութեան ընթացիկ հաշուառմամբ, ՀՀ մշտական բնակչութեան թուաքանակի ցուցանիշը 2022 թուականի Հոկտեմբեր 1-ի դրութեամբ կազմած է 2,970.6 հազար մարդ, այդ շարքին քաղաքայինը՝ 1 895.1 հազար մարդ եւ գիւղականը՝ 1 075.5 հազար մարդ:

Այս մասին civic.am-ը տեղեկացաւ Ազգային վիճակագրական կոմիտէի՝ հրապարակած տեղեկանքէն: Ըստ այդմ՝ հաշուետու ժամանակաշրջանին նախորդ տարուան նոյն ժամանակաշրջանին համեմատ ՀՀ մշտական բնակչութեան թիւը աճած է. նախորդ տարուան Հոկտեմբեր 1-ի դրութեամբ այդ թիւը 2,967.1 էր: 2022 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերին կենսունակութեան գործակիցը՝ ծնածներու եւ մահացածներու յարաբերակցութիւնը, կազմած է 128.7%՝ նախորդ տարուան նոյն ժամանակաշրջանին արձանագրուած 114.8%-ի համեմատ: 2022 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերին կենդանի ծնածներու շրջանին սեռերու յարաբերակցութեան գործակիցը կազմած է 111.4 տղայ՝ 100 աղջկայն

հաշուով: Բնական յաւելածը կազմած է 5,914 մարդ: 2020 թուականին, նկատենք, բնական հաւելածը 5,186 էր, 2021-ին՝ 3,463 մարդ: 0-1 տարեկան երեխաներուն մօտ արձանագրուած է մահուան 168 դէպք՝ նախորդ տարուան 186 դէպքի համեմատ:

Յունուար-Սեպտեմբերին Հայաստանի մէջ ծնած է 26 511, մահացած՝ 20 597 մարդ, արձանագրուած է ամուսնութեան 12,305, ամուսնալուծութեան՝ 3,379 դէպք: Հանրապետութեան մէջ 2022 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերին արձանագրուած 1,000 ամուսնութիւններու համեմատ արձանագրուած է ամուսնալուծութեան 275 դէպք՝ 2021 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերի 258 դէպքի համեմատ:

2022 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերին յղութեան հետ կապուած բարդութիւնները, ծնողեան եւ յետծնողեան ժամանակահատուածին արձանագրուած է մայրական մահացութեան 6 դէպք, եւ մայրական մահացութեան գործակիցը կազմած է 22.6 միւսուոր՝ 2021 թուականի Յունուար-Սեպտեմբերի 41.0 միւսուորին համեմատ:

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը Յայտարարութիւն Հրատարակեց

Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքը անսակարկելի է, յայտարարեց Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը՝ ողջունելով միջազգային հանրութեան եւ բարեկամ երկիրներու ջանքերը՝ ուղղուած տարածաշրջանին մէջ կայունութեան եւ խաղաղութեան հաստատման եւ բանակցութիւններու միջոցով առկայ հակամարտութեան խաղաղ հանգուցալուծման:

Խորհուրդը կոչ ըրաւ Հայաստանի իշխանութիւններուն՝ «ամենայն ջանք ի գործ դնել ազգային կեանքում բաժանարար գծերը վերացնելու, քաղաքական համոզմունքներով պայմանաւորուած խտրական մտեցումները դադարեցնելու, ատելութեան եւ թշնամանքի մթնոլորտը յաղթահարելու, ազգային բոլոր շրջանակների ներգրաւմամբ բովանդակային առողջ երկխօսութիւն նախաձեռնելու ուղղութեամբ, որպէսզի կարելի լինի համազգային համախմբմամբ ապահովել Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արցախի Հանրապետութեան անվտանգութիւնը, վերականգնել

տարածքային ամբողջականութիւնը, կանխել մարդկային ու տարածքային հնարաւոր նոր ցաւալի կորուստները եւ միջազգային հարթակներում հետեւողականօրէն պաշտպանել Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրաւունքը»:

«Հայրենիքը ազգի յարատեւութեան երաշխիքն է, ուստի երկիրը ծայրաստիճան ձգնաժամային իրավիճակից դուրս բերելու համար պէտք է բացառել ամէն հատուածական ձգտում եւ շահ», յայտարարած է Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը՝ յորդորելով հայրենաբնակ եւ աշխարհասփիւռ ամբողջ հայութեան՝ համախմբուելու ի պաշտպանութիւն Հայաստանի ինքնիշխանութեան ու տարածքային ամբողջականութեան եւ Արցախի ինքնորոշման իրաւունքի:

Հայաստանը Ու Ատրպէյճանը Խիզախ Քայլեր

Շարունակուած էր 1-էն

տարածքային անկախութիւնը», ըսած է պետական քարտուղարը:

Էնթրենի Պլինքընի կարծելոյց-թէն յետոյ հանդիպումը շարունակուած է դուրսի կարգով:

Այն կ'անցնէր Սպիտակ տունէն քիչ հեռու՝ հիւրերուն համար նախատեսուած նախագահական առանձնատան մէջ: Ամերիկեան կողմէ բանակցութիւններուն կը մասնակցէին պետական քարտուղարին՝ եւրոպական եւ եւրասիական հարցերով տեղակալ Քերըն Տոնֆրիտս ու ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի ամերիկացի համանախագահ, Կովկասեան բանակցութիւններու հարցերով աւագ խորհրդական Ֆիլիփ Ռիքըրը:

Հանդիպումներէն յետոյ Հայաստանի Արտաքին Գործերու Նախարարութեան տարածած պաշտօնական հաղորդագրութեան համաձայն՝ Միբրդյեանը եւ Պալապոլը Ուաշինկթընի մէջ «միտքեր փոխանակած են հաւանական խաղաղութեան պայմանագրի տարբերութեան վերաբերեալ եւ արձանագրած, որ առկայ են շարք մը ինդիքներ, որոնք հասցէագրման կարիք ունին»: Նախարարները «պայմանաւորուած են թափ հաղորդել իրենց բանակցութիւններուն ու եւս մէկ հանդիպում ունենալ յառաջիկայ շաբաթներուն ընթացքին»:

«Երկու կողմերը վերահաստատած են Հոկտեմբեր 6-ին Փրակի մէջ եւ Հոկտեմբեր 31-ին Սոչիի մէջ տեղի ունեցած հանդիպումներուն մէջ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի ղեկավարներուն ստանձնած յանձնառութիւնները», կը փոխանցէ ՀՀ Արտաքին Գործերու Նախարարութիւնը:

Հանդիպումէն առաջ Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարը ըսած էր, որ Պաքուն

Հոկտեմբերի սկիզբը ժընեւի մէջ հայկական կողմին փոխանցած է «խաղաղութեան պայմանագրի ընդլայնուած տարբերը, որոնք հիմնուած են աւելի վաղ Ատրպէյճանի ներկայացուցած հինգ սկզբունքներուն վրայ»: Թէ ինչ կ'ենթադրեն այդ տարբերը, ձէյհուն Պալապոլը չէր մանրամասնած, սակայն յոյս յայտնած էր, որ հայկական կողմը Ուաշինկթընի մէջ դրական կ'արձագանքէ անոնց:

Հայաստանի արտաքին գործերու նախարարը Հոկտեմբերի սկիզբը խորհրդարանի ամբիոնէն հաստատած էր, որ նման առաջարկներ փոխանցուած են, եւ որ հայկական կողմը զանոնք կ'ուսումնասիրէ:

«Անշուշտ, կան բաներ, որոնք մենք դեռ կը վերլուծենք եւ անպայման կ'արձագանգենք, բաներ պիտի ըլլան, որոնք կրկին մեզի համար ընդունելի պիտի ըլլան, բաներ պիտի ըլլան՝ ընդունելի պիտի չըլլան, պիտի ըլլան առաջարկներ, որոնք մենք պիտի առաջարկենք ներգրաւելու», յայտարարած էր Արարատ Միրզոյեանը՝ առանց մանրամասնութիւններու:

Երեւանն ու Պաքուն լրջօրէն կը ձգտին խաղաղութեան, յայտարարած է ԱՄՆ Պետական Քարտուղարութեան խօսնակ Նետ Փրայս՝ մեկնաբանելով նախօրէին ԱՄՆ-ի միջնորդութեամբ Ուաշինկթընի մէջ կայացած Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի արտաքին գործերու նախարարներուն հանդիպումը:

Ամերիկացի պաշտօնեան նաեւ յաւելած է. «Երէկուան հանդիպումը կը վկայէ, որ Ատրպէյճանն ու Հայաստանը երկխօսութեան աշխուժացման ճանապարհով լրջօրէն կը ձգտին խաղաղութեան: Միացեալ Նահանգները կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ Հարաւային Կովկասի մէջ խաղաղութեան աջակցման»:

Սպանիոյ Գոնկրեդ Դեմ Քուէարկած Է Ատրպէյճանի Հետ Համաձայնագրին

Սպանիոյ խորհրդարանի Ստորին Պալատը՝ Պատգամաւորներու Գոնկրէսը, ի նշան Հայաստանի հետ համերաշխութեան, Նոյեմբեր 3-ին չէ հաստատած Ատրպէյճանի հետ կնքուած միջազգային համաձայնագիրը:

Սպանիոյ խորհրդարանի պատգամաւոր ճոն Ինեարիթուն յայտնեց, որ Մատրիտի մէջ 2021 թուականի Դեկտեմբերին ստորագրուած համաձայնագիրը կ'ենթադրէր Ատրպէյճանի հետ գաղտնի տեղեկատուութեան փոխանակում եւ այդ տեղեկատուութեան պաշտպանութիւն:

Պատգամաւորներու քուէարկութեան բերումով համաձայնագիրը 174 դէմ եւ 132 կողմ ձայներով չէ վաւերացուած:

Քուէարկութենէն առաջ՝ համաձայնագրի շուրջ քննարկումներուն ժամանակ, Ինեարիթուն «անհեթեթութիւն» որակած է նմանօրինակ համաձայնագրի ստորագրումը՝ յատկապէս այս պահին, երբ «նախադրածակ Ատրպէյճանը Սեպտեմբերին յարձակում իրականացուցած էր Հայաստանի Հանրապետութեան նկատմամբ՝ բռնագրաւելով Հայաստանի քանի մը քառակուսի քիլոմէթր տարածք»: «Ատրպէյճանական վարչակարգը փտած է, յարձակող եւ այլախոհներու հանդէպ անհանդուրժող», նշած է Ինեարիթուն՝ ընդգծելով այդ երկրին մէջ խօսքի ազատութեան եւ մարդու իրաւունքներու ոտնահարումներու փաստն ու քաղբանտարկեալներուն մեծ թիւը:

Մէկ այլ պատգամաւոր՝ Մարթա Ռոսիքը, դատապարտած է Սպանիոյ կառավարութեան Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբա-

ղի դէմ Ատրպէյճանի իրականացուցած յարձակման առնչութեամբ լուռ մնալու համար: Ան նաեւ քննադատութեամբ հանդէս եկած է առ այն, որ Սպանիան մինչ օրս չէ ձանձրած «այնպիսի վայրագութիւնը, ինչպիսին է հայերու դէմ իրականացուած Յեղասպանութիւնը եւ փոխարէնը կը փափաքի նման համաձայնագիր կնքել»:

Ատրպէյճանի հետ համաձայնագրի վաւերացման դէմ քուէարկած են Սպանիոյ Ժողովրդական կուսակցութեան (PP), ինչպէս նաեւ VOX եւ անկախականներու կուսակցութիւններու պատգամաւորները: «Միասին՝ կրնանք» (Unidas Podemos) դաշինքի ներկայացուցիչները քուէարկած են ձեռնպահ:

Վերոնշեալ կուսակցութիւններու պատգամաւորներ քննարկման ընթացքին ընդգծած են Ատրպէյճանի մէջ փտած վարչակարգի, խօսքի ազատութեան եւ մարդու իրաւունքներու ոտնահարումներու մասին, անդրադարձ կատարած են 2022 թուականի Սեպտեմբերին Հայաստանի ինքնիշխանութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան դէմ Ատրպէյճանի կողմէ իրականացուած ռազմական յարձակման եւ անոր հետեւանքներուն:

Աւելի վաղ՝ 2022 թուականի Հոկտեմբեր 6-ին, Սպանիոյ Պատգամաւորներու Գոնկրէսը լիազուժար նիստին միաձայն ընդունած էր հայ ժողովուրդին զօրակցութեան յայտարարութիւն՝ դատապարտելով 2022 թուականի Սեպտեմբեր 13-ին Ատրպէյճանի կողմէ Հայաստանի դէմ սանձազերծուած ռազմական յարձակումը:

Կարօ Փայլան Թուրքիոյ Իշխանութիւններուն Կոչ Ուղղեց Որպէսզի Հաշտեցնեն Հայերն ու Ազերիները

Թուրքոյ Հ.Տ.Փ. կուսակցութեան հայ երեսփոխան Կարօ Փայլան, մէկ շաբաթ Հայաստանի մէջ մնալով, կարեւոր հանդիպումներ ունեցաւ երկրի ակադեմիկներ հետ: Վերադարձին Կարօ Փայլան հանդէս եկաւ Խորհրդարանին մէջ: Ան իշխանութիւններուն կոչ ուղղեց որպէսզի հաշտեցնեն հայերն ու ատրպէյճանցիները:

Փայլան ասուլիս մը սարքեց խորհրդարանին մէջ ու պատմեց իր այցելութեան մասին: Այս առթիւ Փայլան նշեց. «Իմ կարծիքով, Կովկասի մէջ խաղաղութիւն հաստատելու ուղղութեամբ կայ լուրջ հնարաւորութեան պատու-

հան մը, սակայն կան նաեւ վտանգներ: Դժուար է հաշտեցնել այն ժողովուրդները, որոնք երկար ժամանակ իրարմէ նեղացած են: Ատոր համար քաջութիւն պէտք է ցուցաբերել ու ես այդ պայքարի ջատագովն եմ: Կ'ուզեմ որ Թուրքիոյ Ատրպէյճանի ու Հայաստանի քաղաքական բոլոր գործիչները՝ կողմնակից ըլլան այդ ջանքերուն: Երկու ժողովուրդները հաշտեցնելու համար կայ բանալի ու այդ բանալի երկիրը՝ Թուրքիան է: Քաղաքական վերնախաւին կոչ կ'ուղղեմ որպէսզի հաշտեցնէ երկու երկիրներու ժողովուրդները» ըսաւ Կարօ Փայլան:

Կենսոլորտի եւ Կլիմայական Հարցերու Գագաթաժողով Եգիպտոսի Մէջ

Այս տարի ՄԱԿ-ի կազմակերպութեամբ կենսոլորտի եւ կլիմայական հարցերու քննարկումը տեղի կ'ունենայ Եգիպտոսի Շարմ Ալ Շէյխ քաղաքին մէջ: Սոյն գագաթաժողովին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն հազարաւոր բանակցողներ եւ պաշտպաններ, որոնք կը ներկայացնեն մօտ երկու հարիւր երկիրներ: Յառաջիկայ երկու շաբաթներու ընթացքին քննարկութեան նիւթ պիտի ըլլան նոր առաջարկներ, նուազեցնելու համար ապականիչ արտահանումները եւ ապահովելու մաքուր ուժանիւթի շահագործումը, առաջն առնելու կլիմայական տագնապի ամենավատ հետեւանքները:

Սոյն գագաթաժողովին բացման ճառով հանդէս եկաւ Եգիպտոսի Հանրապետութեան նախագահ Ապտէլ Ֆաթթահ էլ Սիսին: Ան կոչ ուղղեց Ռուսաստանի եւ Ուքրանիոյ վերջ տալու պատերազմին: Ան նաեւ աշխարհի ղեկավարներուն կոչ ուղղեց շտապ կերպով եւ գործնական միջոցառումներու դիմելով նուազեցնել արտահանումները:

«Յանուն ապագայ սերունդներու մենք պէտք է որ ետ դարձու վարանումներ ունենանք» ըսաւ Սիսին:

Այս առթիւ կը նշուի որ արդիւնաբերական յեղափոխութենէն ետք երկրագունտի ջերմութիւնը մագլցած է 1,2 աստիճանով: Գիտնականները կը ջանան հարկ եղած լուծումը գտնել ապահովելու համար երկրագունտի ջերմութիւնը 1,5-էն աւելի չի բարձրացնել այլապէս ներկայ ընթացակարգով ջերմաստիճանը կրնայ բարձրանալ 2,1 եւ 2,9 աստիճանով մինչեւ 2100 թուականը: Ուստի ներկայի արտահոսքերը (նաւթ, քարիւղ, հանքածուխ) պէտք է զեղչուի կէսով մինչեւ 2030 թուականը:

Վերջին պահուն կ'իմանանք որ վերոյիշեալ գագաթաժողովի իր մասնակցութիւնը կը բերէ նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Վահագն Խաչատուրեան, որ այս առթիւ շահեկան հարցազրոյց մը ունեցած է Near East պետական լրատու գործակալութեան:

Թուրքիոյ Նոր Ստահոգութիւնը «Թմրանիւթի Պիզնէսը Կը Ծաղկի»...

Վերջին օրերուն Թուրքիոյ ընդդիմադիր հանրապետական կուսակցութեան եւ իշխանութեան միջեւ ծնունդ առած է ծանր բանավէճ մը: Այս անգամ հարցը կը վերաբերի թմրանիւթերու վաճառքին: Այս առթիւ, Քեմալ Բըլլըճտարօղլուն հրապարակաւ յայտարարութիւններ ըրաւ եւ պնդեց որ իշխանութիւնները երկիրը վերածած են թմրանիւթերու վաճառքի կեդրոնի մը: Ան այս մասին ակնարկելով ըսաւ. Ներքին գործոց նախարար Սուլէյման Սոյլուն է պատասխանատուն եւ իրաւունք չունի մնալու այդ պաշտօնին գլուխը, քանի որ, իր պնդումներով Թուրքիոյ մէջ թմրանիւթի «պիզնէսը կը ծաղ-

կի», երբ տաս տարեկան երախաներն իսկ կը գործածեն հոգեմէտ դեղեր: Թմրանիւթերու դէմ պայքարի վարչութեան 2022-ի տեղեկագրին մէջ, հաստատուած է որ թմրանիւթերու գործածութիւնը քանի մը անգամ աւելցած է երկրին մէջ, կործանելով ընտանիքներ եւ խլելով հարիւրաւորներու կեանքը:

Նախարար Սոյլու այդ բոլորը զրպարտութիւն որակեց: Ան ըսաւ «Մենք կ'իրականացնենք պատմութեան մէջ թմրանիւթերու դէմ պայքարի ամենամեծ գործողութիւնը: Շաբաթական աւելի քան հինգ հազարական թմրավաճառ կամ արտադրող կը ձերբակալենք»:

Հերթական Հանրահաւարը

Շարունակուած էջ 1-էն

իրականացման ձեւերուն շուրջ կարելի է տարակարծիք ըլլալ, սակայն Հայաստանի քաղաքացին առնուազն լաւ գիտէ թէ, ի՞նչ նպատակներ կը հետապնդէ իր կողմէ ընտրուած կառավարու-

թիւնը: Այս վերջին ձայնողութեան ետք, ընդդիմադրութիւնը անելիք չունի այլեւս՝ բացի վերադառնալ Խորհրդարան ու հոն կատարել իրեն վերապահուած դերը:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Massis Weekly

Volume 42, No. 42

Saturday, November 12, 2022

US Secretary of State Blinken Hosts Armenia and Azerbaijan Foreign Ministers in

WASHINGTON—U.S. Secretary of State Antony Blinken on Monday praised Armenia and Azerbaijan for taking “courageous steps” toward a durable peace, as foreign ministers from the two South Caucasus met in Washington on Monday.

Blinken met with Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan and Azerbaijani Foreign Minister Jeyhun Bayramov at Blair House, a state guest house in Washington, just weeks after the worst fighting between the two countries since a 2020 war.

“What we are seeing now are real steps and courageous steps by both countries to put the past behind and to work toward a durable peace,” Blinken said in public comments opening the meeting on Monday.

Blinken said the talks would build

on earlier discussions at the UN General Assembly in New York and other conversations between officials from Armenia, Azerbaijan and the United States.

“The United States as a friend to both Armenia and Azerbaijan is committed to doing everything that we can to support you in this effort,” he added.

The rest of the meeting was being held behind closed doors.

The two countries’ leaders met late last month in the Russian Black Sea port of Sochi, along with Russian President Vladimir Putin, and agreed not to use force and to stick to earlier agreements that sought to end the fighting, Russia’s RIA news agency said.

The two sides earlier in October agreed to a EU mission alongside their shared border.

Spain’s Congress of Deputies Reject Agreement with Azerbaijan, Cite Violence Against Armenia

MADRID -- The Congress of Deputies of Spain, the lower house of the parliament, voted 174 to 132 on Thursday to reject an international agreement signed with the Republic of Azerbaijan, El Confidencial reports.

Spanish member of parliament Jon Inarritu said that the agreement, which was signed in Madrid in De-

cember 2021, involved exchange of classified information with Azerbaijan and protection of that information.

MP Jon Inarritu (EH Bildu) called the agreement “nonsense,” especially now “when aggressor Azerbaijan has carried out an attack on Armenia in September, occupying several square

Continued on page 3

COP 27 Conference President Vahagn Khachaturyan Highlights the Impact of Conflicts on the Environment

Climate change is proceeding even faster than previously estimated, Armenian President Vahagn Khachaturyan said at the 27th Conference of the Parties to the UN Framework Convention on Climate Change (COP27) in Sharm El Sheikh.

The President noted that the fight against climate change is an important component of the global agenda, which requires the joint commitment of all.

“Climate change is proceeding even faster than previously estimated. Humanity is not only the witness of this change, but also directly affected by it. Ecosystems are endangered, water resources are running out, floods, storms, forest fires, heat and drought are becoming more frequent,” President Khachaturyan said.

Referring to the impact of conflicts on the environment, the President said: “We are all well aware of the destructive power of conflicts on the environment, its resources and productivity. The effects of war on ecosystems vary and depend on the scope and duration of the conflict, as well as the types of weapons used.”

Unfortunately, he said, recently Armenia faced such a challenge. “On September, Azerbaijan initiated aggres-

sion, targeting the sovereign territory of Armenia. Densely populated cities in eastern and southeastern Armenia, including the city of Jermuk, known as a mountain spa and medical tourism destination, came under heavy shelling. The military operations against the mentioned regions were accompanied by the use of a wide range of weapons, including artillery and combat drones, causing significant damage to the unique environmental complex. The shelling of the Kechut Reservoir could

Continued on page 4

Artur Davtyan Wins Armenia's Maiden Gold Medal in Gymnastics World Championships

LIVERPOOL -- Artur Davtyan became the latest gymnast to write his name into a nation's history books at the 2022 World Artistic Gymnastics Championships with a stunning gold in the men's vault.

The Olympic bronze medallist recorded two 15-plus scores to average at 15.050 and relegate reigning champion Carlos Yulo into the silver medal spot and become Armenia's first world gymnastics champion.

Davtyan became the second Armenian to stand on the podium in as many days following Harutyun Merdinyan's pommel horse bronze on Saturday and he hopes their success will leave a legacy back home.

“Since the fall of the Soviet Union

this is the first gold for Armenia in a world championships,” said Davtyan, who earned 9.500 for execution on both of his vaults.

“We got third on pommel and now we have gold.

“It is thanks to our coaches and to our unity. We have been through a lot of difficulties and we’ve been working hard to try and improve continuously. Thankfully, we were able to achieve this gold medal.

“The most important thing is to avoid injuries, to try to stay healthy and compete uninjured. Unfortunately, in Armenia there are not very good conditions – we have no training centres or facilities.

“If it wasn’t so hard, maybe we could have achieved this earlier.”

Ruben Vardanyan Appointed State Minister of Artsakh

STEPANAKERT -- President of the Republic of Artsakh (Nagorno-Karabakh) Arayik Harutyunyan has appointed today billionaire and social entrepreneur Ruben Vardanyan as State Minister (prime minister). Ruben Vardanyan has replaced Artak Beglaryan.

Ruben Vardanyan 54, whose total assets, according to Forbes magazine, are estimated at \$1.3 billion, announced in September, 2022 that he decided to renounce his Russian citizenship and move to Karabakh, ‘whose people who have survived two wars and lost their relatives and loved ones in the struggle for independence, are abandoned, forgotten and no one needs them.’

‘I believe that after the 2020 war, we, Armenians all over the world, have an obligation to stand together with the

people of Artsakh?.

He also said that all his assets in Russia would be moved to his family fund.

President of the Artsakh Republic Arayik Harutyunyan has signed a decree, releasing Artak Beglaryan from the position of the Minister of State. Ruben Vardanyan will replace him on the post.

Artsakh State Minister will coordinate the activities of the following ministers: Minister of Healthcare, Minister of Justice, Minister of Foreign Affairs, Minister of Agriculture, Minister of Education, Science, Culture and Sports, Minister of Social Development and Migration, Minister of Territorial Administration and Infrastructure, Minister of Municipal Engineering, Minister of Finance and Economy.

Armenia, Azerbaijan Continue Talks On Border Delimitation

YEREVAN -- Armenian and Azerbaijani border delimitation and security commissions led by deputy prime ministers of both countries met in Brussels today, EU Special Representative for the South Caucasus and the crisis in Georgia Toivo Klaar said.

"I am glad to welcome the Border Commissions of Armenia and Azerbaijan led by Deputy Prime Ministers Mher Grigoryan and Shahin Mustafayev to Brussels for their 3rd meeting. The European Union urges the sides to take steps to improve security on the ground and make progress on border delimitation," EEAS Secretary General Stefano Sannino said in a statement, retweeted by Klaar.

Stefano Sannino, the secretary general of the EU's External Action Service, greeted the Armenian and Azerbaijani officials at the start of the meeting.

"The European Union urges the sides to take steps to improve security on the ground and to achieve progress on delimitation," Sannino tweeted afterwards.

The Armenian Foreign Ministry said that the two sides "continued discussing delimitation issues" in view of understandings reached by Armenia's and Azerbaijan's leaders "in different formats."

They addressed "organizational and procedural issues" and agreed to speed up efforts to work out practical modalities of their joint work, the ministry said in a statement. No other details were reported.

Both the EU and Russia have been trying to facilitate the delimitation process. Russian President Vladimir Putin on Monday again expressed readiness to provide Soviet-era military maps for that purpose.

Occupation Changes Nothing, Shushi Has Been and Will Continue to Be an Integral Part of Artsakh – Ombudsman

STEPANAKERT — As a result of the war unleashed against the people of Artsakh in the fall of 2020, around 200 villages and towns of the Republic of Artsakh were occupied by Azerbaijan, including Shushi – the center of Armenian culture, Artsakh's Human Rights Defender Gegham Stepanyan said in a statement.

"In the illegal decision of July 5, 1921, on the annexation of Nagorno Karabakh to Azerbaijan, the city of Shushi was defined as the center of the emerging Armenian autonomy. However, in 1923, when the Nagorno Karabakh Autonomous Region was formed in a small part of Artsakh, Stepanakert, not Shushi, became the center, with a view to alienating Shushi from Artsakh," he said.

"Azerbaijan has always been attempting to capture Shushi, distorting its Armenian identity and presenting it as Azerbaijani. During the appropriation of the city, the main tool of the Turkish-Azerbaijani tandem both in the early 1900s and in 2020, was ethnic cleansing and genocide: the physical destruction and deportation of the Armenian population, elimination, and distortion of the spiritual-cultural heritage created by them," the Ombudsman said.

He noted that the cultural heritage of Shushi is a unique evidence of the Armenian belonging of the city. "That is the reason why Azerbaijan deliberately targeted the Holy Savior Ghazanchetsots Cathedra twice during the war, and after the ceasefire Saint Hovhannes the Baptist (Kanach Zham) Church and a number of Armenian cultural values in Shushi were desecrated. Azerbaijan continuously destroys the city's civil infrastructure, houses, and apartment buildings," he added.

The Human Rights Defender stressed that the current occupied and ethnically cleansed Shushi is a real example of the centuries-long and unchanging Turkish-Azerbaijani policy of ethnic cleansing.

"By bringing international delegations to Shushi on various occasions, Azerbaijan is trying to legitimize its aggression. All those who visit Shushi become complicit in the displacement of people and legitimize the use of force, aggression, and occupation," Stepanyan said.

"Today's occupation does not change the status of Shushi, it was and will continue to be an integral part of the Republic of Artsakh," he concluded.

Russia Envisions 'Route' Not 'Corridor' Through Armenia

MOSCOW — Russia indicated on Wednesday that it does not regard potential transport links between the Nakhichevan region and the rest of Azerbaijan passing through Armenia as a land corridor.

"We use the term 'route,'" Foreign Ministry spokeswoman Maria Zakharova said when asked by the official Turkish news agency Anatolia about Russian efforts to help open the so-called "Zangezur corridor" demanded by Azerbaijan as well as Turkey.

Zakharova added that the leaders of Russia, Armenia and Azerbaijan discussed "problems of unblocking transport links in the region" at their meeting in Sochi on Monday. They instructed a trilateral task force dealing with the matter to continue working on practical modalities of opening the Armenian-Azerbaijani border to commercial and passenger traffic, she told a news conference.

The task force's Russian co-chair, Deputy Prime Minister Alexei Overchuk, said on September 30 that it never discussed any "extraterritorial corridors." He said that the three sides agreed on another principle whereby "sovereignty over a road is exercised by the country through whose territory the road passes."

"In practice, the implementation of this principle means that in order to enter the territory of Armenia from

Azerbaijan via unblocked or newly built roads, border and passport control measures will be the same as, for example, when entering Armenia from Iran," Overchuk told the Rossiiskaya Gazeta daily.

Azerbaijani President Ilham Aliyev has claimed that the Russian-brokered deal that stopped the 2020 war in Nagorno-Karabakh commits Armenia to providing a permanent corridor between Azerbaijan and Nakhichevan. Yerevan maintains that it envisages only conventional transport links between Armenia and Azerbaijan.

A joint statement issued by Aliyev, Armenian Prime Minister Nikol Pashinian and Russian President Vladimir Putin in Sochi made no mention of the issue.

Armenia's Territorial Integrity Cannot be Subject to Bargaining – Ambassador Varuzhan Nersesyan

LONDON – Things are more promising than they were a few months ago – but political will and compromise are needed to find a long-term solution, Armenian Ambassador to UK Varuzhan Nersesyan said as he weighed on perspectives of “just peace” between Armenia and Azerbaijan.

In an article published by The Telegraph, the Ambassador reminded of the atrocities carried out during the mid-September attack on Armenia's sovereign territory and noted that two years after the fighting stopped, Azerbaijan still holds dozens of Armenian prisoners of war. Furthermore, Azerbaijan's government has announced that it intends to erase Armenian inscriptions on religious sites in the territory that it occupied in the 2020 war against Nagorno-Karabakh.

“The tragedy in Ukraine has been a useful distraction for Azerbaijan but perhaps it's also a lesson we should all heed. There must be vigilance against any further military escalation and recognition that a clear path towards a comprehensive peace has already been laid out. Since the end of the war in 2020 the Armenian Government has adopted the “peace agenda” and has committed to opening an era of peaceful development in the South Caucasus,” Varuzhan Nersesyan said.

The Ambassador said “Armenia is ready for compromise but one that opens a path for a real and long lasting peace between neighboring countries.”

“Its territorial integrity cannot be subject to bargaining and Azerbaijan's forces must withdraw from the areas it now occupies since May 12, 2021,” he said.

“The war in Ukraine and the energy crisis will not be enough to provide Azerbaijan with cover for any further aggression. Only constructive engagement, political will and mutual compromises will lead to a just peace for both countries,” the Ambassador noted.

Armenia's Unemployment Rate at a Historic Low

YEREVAN — The Chairman of Armenia's Central Bank Martin Galstyan said at a press conference on Tuesday that gross private sector wages have risen by more than 20% from 2021. “We have been observing this phenomenon for several months in a row. We also notice that unemployment is at a historically low level, but there are still many vacancies,” he said.

At the same time Galstyan noted that there are certain problems in the labor market.

“We hear anecdotal stories when Armenian companies start hiring employees from abroad to cover their needs. Quite high salaries are observed in construction, trade, services sectors,” he said, noting that the overheated labor market persists.

said late in October that the number of officially registered jobs in the country hit a new record in September 2022 growing by 10,000 from June 2022 to 691,087.

Prime Minister Nikol Pashinyan said the government of Armenia has created 143,000 new jobs in the last 4 years and 4 months. He said compared to September 2021, the number increased by 39,946, or 6.1%, and compared to 2018 by 108,312 or 18.6%.

He said also that the payroll in September 2022 compared to September last year increased by 33.43 billion drams, or 23.5%. “The increase compared to September 2018 exceeded 74.16 billion drams, or 73.2%,” he noted.

“I already had a chance to announce that we have a record in the number of registered jobs in Armenia based on the results of October. There are 691,000 registered and paid jobs in Armenia”, he said.

According to the PM, the creation of opportunities, the fight against shadow economy, the policy of reforming income tax had a great impact on this figure.

Dozens of New Cosponsors Added to Pro-Armenian Resolutions

WASHINGTON, DC – Over the last two months, dozens of Members of Congress have cosponsored pro-Armenian resolutions pending in Congress. Four pro-Armenian resolutions have been introduced in the 117th Congress, namely H.Res.240, Calling on Azerbaijan to immediately release all prisoners of war and captured civilians; H.R.7555, the Armenian Genocide Education Act; H.Res.1351, Condemning Azerbaijan's unprovoked military attack on Armenia; and H.Res.1400, Condemning atrocities committed by the Republic of Azerbaijan.

Following the Second Nagorno Karabakh War of 2020 launched by Azerbaijan, H. Res. 240, “calling on Azerbaijan to immediately release all prisoners of war and captured civilians,” was introduced on March 16, 2021 by House Intelligence Committee Chairman Adam Schiff (D-CA), his Armenian Caucus Co-Chairs Reps. Frank Pallone, Jr. (D-NJ), Gus Bilirakis (R-FL), Jackie Speier (D-CA), David Valadao (R-CA), and 26 original cosponsors. Seven new cosponsors have been added in the last few weeks bringing the total number of supporters to 79 Members of Congress. The non-binding, sense of the House resolution is pending in the House Foreign Affairs Committee.

To mark the 107th anniversary of the 1915 Armenian Genocide, longtime friend of the Armenian American community Rep. Carolyn Maloney (D-NY) introduced H.R.7555, the “Armenian Genocide Education Act” on April 21, 2022 along with the five Armenian Caucus co-chairs and 44 original cosponsors. The bill “directs the Library of Congress to carry out activities to support Armenian Genocide education programs” in the United States. Five new cosponsors have been added in recent weeks bringing the total number of support to 77 Members of Congress. The bill has been referred to the Committee on House Administration.

Hours after Azerbaijan launched another major military invasion, this time on Armenia's sovereign border, Chairman Schiff and the Armenian Caucus co-chairs introduced H.Res.1351, “condemning Azerbaijan's unprovoked military attack on Armenia,” on Sep-

tember 14, 2022. The bill quickly garnered bi-partisan support, has added 11 new cosponsors in October, and currently has 61 Members of Congress signed onto the symbolic resolution that is pending in the House Foreign Affairs Committee.

Azerbaijan's September 2022 military invasion of Armenia again showed the world the barbaric nature of petro-terrorist Ilham Aliyev's military forces as video's emerged on social media showing Azeri military officers committing war crimes during the assault, such as raping and mutilating the body of a captured female Armenian service officer and surrendered Armenian soldiers being executing at close range by Azeri military gunfire. Reports of these atrocities prompted Rep. Jacie Speier (D-CA), a lifetime fighter for women and human rights, introduced H.Res.1400, “condemning atrocities committed by the Republic of Azerbaijan” on September 28, 2022. The symbolic bill has collected 21 additional cosponsors and is likewise pending in the House Foreign Affairs Committee.

Following a busy September, Congress went into recess on October 1 in order to allow members to campaign for November's midterm election. Congress is expected to return after the election for a ‘lame duck’ session to pass priority bills and critical legislation such as the National Defense Authorization Act (NDAA), the annual must-pass defense bill which has not yet cleared the Senate. The new 118th Congress will begin in January 2023, meaning all of the resolutions not passed before the end of the year would have to be re-introduced next year.

“We thank Members of Congress for their outpouring of support for Armenia, Armenian Genocide education, and Armenian American issues as we collectively race toward the finish line, and to the Armenian Caucus leadership for spearheading these important and timely initiatives,” stated Armenian Council of America Board Chairman Sevak Khatchadorian. “There's important work still left to do and we urge House Foreign Affairs Committee Chairman Meeks and House Administration Committee Chairwoman Lofgren to pass these resolutions before the clock runs out in December,” he said.

Spain's Congress of Deputies

Continued from page 1

kilometers of the territory of Armenia”.

“The Azerbaijani regime is corrupt, aggressor and intolerant to dissidents”, the lawmaker said, emphasizing the fact of violations of human rights and freedom of speech and the high number of political prisoners in Azerbaijan.

ERC MP Marta Rosique criticized the Government for its silence on aggression against Armenia and Nagorno-Karabakh and condemned it

for not having recognized “something as barbaric as the Armenian genocide.” “Instead, we find deals like this,” she lamented.

The parliamentary spokesman for the Basque Group (EAJ-PNV), Aitor Esteban, stressed that, “it is not so much the content” of the agreement, as the moment.”

Early last month the Congress approved an institutional declaration condemning the Azerbaijani aggression against Armenia that left more than 200 dead in September.

Obituary

Arpiar T. Janoyan (1940 - 2022)

Arpiar Janoyan was born in Beirut, Lebanon on January 27, 1940. He was the son of Tavit & Manoushak Janoyan and brother to Lydia, Hovanness and Yester. He received his early childhood education at Sourp Nshan Elementary school and after 3rd grade moved to Nor Marash where he finished elementary school at Karasoon Manoog. For three years he attended the Nshan Palandjian Jemaran. Unfortunately, due to financial hardships, he had to leave his beloved school early and start working to support his family.

At the age of 18 he started his own business as a commercial artist where he made all kinds of signs, banners, posters and created corporate logos. In the days prior to computers and vinyl lettering, Arpiar had to paint all his creations by hand. He was always proud to be his own boss. In the halcyon days of Beirut his creative and cool signs decorated the city's business districts.

At the young age of 25 on December 19 1965, he married his elementary school sweetheart, Hermine Najarian, and was blessed with 2 children, Nora and Aram. Between 1970 and 1975 he travelled to Paris and Yerevan multiple times where he fostered a vast network of artists and received inspiration.

At the outset of the civil war in Lebanon, in August 1975, Arpiar and Hermine's extended family fled Beirut due to the efforts of Hermine's brother Sarkis Najarian, who's friendship with Tip O'Neil and the Kennedys helped secure entry to the United States. He arrived in Boston on October 1st 1976. After the famous blizzard of 1977, Arpiar moved his family to Los Angeles. He found a job at the Universal Studios and his unique ability to write in Arabic, allowed him to make all the signs for many movies and TV shows that required that particular skill.

In 1980, he opened up his own shop, and Designs by Arpiar was created in North Hollywood. Arpiar got involved in the local Chamber of Commerce and met many celebrities, making memorable appearances on both the Jay Leno and Conan O'Brian shows.

In 1986 he commenced his annual trips to Armenia with the sole purpose of helping the local artists. He made lifelong friends on these adventures. He ran with poets, painters, musicians, academics and politicians. Every autumn he would go for 23 weeks. He did his annual pilgrimage to the home-land for over 30 years.

In 1990 when the Desert Storm War erupted in Iraq, he got into the flag business, selling thousands of patriotic American Flags and this served as the catalyst to launch a flags, pins and patriotic gear division of his business. Subsequently, in 1991 when Armenia declared its independence, he produced thousands of Tricolor Armenian flags and departed to Hayastan to decorate the parliament for the swearing of the first president of independent Armenia. This became a lifelong passion for him. For every Armenian fundraising function, Arpiar provided all the flags, pins and decorations. He helped establish the first consul general of Armenia office in Beverly Hills. He was also instrumental with working with Louise Simone, president of AGBU, to create all the signage for the American University to Vehapars.

His dedication to the homeland and his people culminated with the Nerses Shnorali Medal which was bestowed to him in May 2006 by Vehapar Karekin II.

Arpiar was also a big supporter of Armenian 20th century art. Organizing several art shows here in Los Angeles that included paintings from Carzou, Jansem, Khanjian, Hagopian, Giragossian, Antoyan, Amadouni and many others. He always wanted to ensure that the art bought from his exhibitions was placed in loving homes of Armenians who would appreciate its unique Armenian aesthetic.

In 1998, he moved his business to a new location off of Cahuenga Blvd. This was his haven for over 20 years. It was an eclectic multi mix property where he had his sign business, his flag/pin inventory, an art gallery, and an upstairs studio apartment where various artists would stay when they came in from out of town. As Arpiar transitioned into semiretirement, this location became a default Armenian community center where his friends would congregate to drink Armenian coffee and discuss topics including, art, culture, movies, politics and community events.

In 2001 he was diagnosed with diabetes. He struggled with this constantly for the past 20 years but was intent on never letting it control his life.

On his 75th birthday, his younger sister Yester organized a surprise birthday party for him. Surrounded by his children, grandchildren, siblings and extended family, this was one of the highlights of his life.

When covid hit in 2020, he was not impacted physically but was crushed socially. He was not built for isolation because he got his oxygen and energy from his friends who he suddenly couldn't be with. He fell into depression as many of his travel plans with his family had to be shelved.

So many friends from Beirut and Armenia relied on him when they first moved to this country. His generosity was boundless. Anyone who knew him loved him.

His pride and joy were his wife of 57 years Hermine, his children, Nora & Aram, their spouses, Dr. Philip & Lusine and his 4 wonderful grandchildren Alexander, Isabella, Arno & Vaughn.

If a measure of a man is determined by the impact he had on the lives of others, Arpiar Janoyan lived a wildly successful life. You can say he was the personification of the American Dream written in BOLD ARMENIAN LETTERS

COAF Jack and Zarig Youredjian Scholarship Fund Provides Over 350 Rural Youth in Armenia with Access to Higher Education

YEREVAN - The COAF Jack & Zarig Youredjian Scholarship Fund has awarded a total of 352 scholarships since its inception in 2019. The fund's objective is to provide aspiring students from COAF-supported rural communities with the life-altering opportunity to pursue higher education at Armenia's leading universities. An overwhelmingly large number of Armenia's rural youth can't afford university tuition, and most are in need of financial assistance after high school.

Benefactors Mr. and Mrs. Jack and Zarig Youredjian of Los Angeles established their scholarship fund for COAF during a trip to Armenia in 2019 upon realizing how many rural youth are in dire need of financial assistance to pursue a higher education. Their fund is committed to providing university scholarships to COAF Alumni from over 50 beneficiary villages. Recipients must demonstrate exemplary leadership, academic excellence, integrity, and good citizenship. A student's entire tuition until graduation is covered, whether an undergraduate or graduate degree is earned.

The first Youredjian scholarships were awarded during the 2020-2021 academic year, providing vital support to students from rural Armenia who were confronted with the pandemic and devastating war. Fields of study included pedagogy, business management, IT, medicine, and law. Currently, 87 percent of those who have graduated are already working in their areas of expertise.

The Youredjian Scholarship Program also features an important component in addition to awarding schol-

arships. Students are offered career development packages while studying. These include internships, mentorships, employability skills training and community development projects for their hometowns.

Many scholarship recipients have already initiated projects in their local communities. One example is Argishti Aleksanyan, a software engineer who has organized computer programming and professional orientation workshops for middle school students in his hometown of Dalarik (Armavir Province). "The scholarship has been a true blessing. It's inspired me to share my knowledge and skills with the young people in my community. I've been working in my field of study for 2 years now, and that's in part thanks to my mentors at HSBC Armenia, who taught me essential workplace skills," said Argishti, who graduated from the Yerevan State University of Architecture and Construction this summer.

The Jack and Zarig Youredjian Scholarship Fund is just one of many philanthropic initiatives undertaken by the Youredjian Family in providing opportunities for underserved communities in Armenia and worldwide. Additional significant contributions to COAF include funding SMART Initiatives in the Lori and Armavir provinces, the construction of the Regional Health Center in Dsegh, continuous support extended to Child & Family Centers and economic development projects in the regions of Armenia. The Youredjians received COAF's 2019 Humanitarian Award at the 16th Annual COAF Holiday Gala in recognition of their outstanding charitable work.

President Vahagn Khachaturyan Highlights

Continued from page 1

also lead to many human casualties and have disastrous consequences for the environment."

President Vahagn Khachaturyan emphasized that despite the challenges and security issues in Armenia, the climate change agenda continues to occupy a primary place in the government's agenda.

"In particular, climate-resilient and low-carbon development based on a sustainable and long-term climate change adaptation strategy, large-scale afforestation, investments in renew-

able energy and energy efficiency, the use of innovative and modern climate technologies, the promotion of electric mobility and the development of nuclear power have been identified as a priority," the president said.

During the Conference, president Khachaturyan held meetings with world leaders, including Arab League Secretary-General Ahmed Aboul Geit, president of Iraq Abdul Latif Rashid, president of Austria Alexander Van der Bellen, president of Cyprus Nicos Anastasiades, Minister of State of Monaco Pierre Dartout and others.

ԻՆՔՆՈՒՔԻՆ

ԲԱԳՐԱՏ ԵՄՈՒԳԵԱՆ

Ընկերություն մեջ անհատը կը բնորոշուի իր ինքնութիւնով: Մեր ծնած ընտանիքով արդէն ստանձնած կ'ըլլանք որոշ ինքնութիւն մը: Ակամայ կ'ըլլաք քանի որ մեր հարազատ միջավայրէն բխող այդ ինքնութիւնը: Անդին կայ սակայն մեր կամքով որդեգրուած ինքնութիւններ եւս: Այս վերջինները մեր նախապատուութիւններն են: Նրանք մեր կամքէն անկախ երեւոյթներ են: Հետեւաբար այդ առումով խտրականութեան ենթարկուելը կը կոչուի ցեղապաշտութիւն եւ անընդունելի է տրամաբանութեան առումով:

Իբրեւ անհատ մեր որդեգրած ինքնութիւնները երբեմն կու գան մեզ բնորոշող յատկանիշի մը կը վերածուին: Այդ ժամանակ կը գոյանայ պատասխանատուութեան գիտակցութիւն մը: Ոմանք որոշ դժուարութիւններու դիմաց կը դժուարանան այդ պատասխանատուութիւնը ստանձնելու եւ կը դիմեն ուրացման եղանակին: Իսկ կան ուրիշներ որոնք ընդհակառակը կը վարին այդ իւրացուած ինքնութեան եւ կը կատարեն իրենց վիճակած նուիրուածութեան պահանջները:

Այս տողերու գրուած պահուն եկած լրատուութիւնով մը վերահասու կ'ըլլանք Թուրքիոյ բժշկաներու կազմակերպող Մարտի 15-ը հիշողութեան հիմնական հարցումները: Մինչդեռ անոր հարցումները կը ընդգծեն քիմիական կազմակերպողներու մասին մեղադրանքները, իբրեւ մասնագէտ բժշկի: Այդ պահուն կասկած չկայ թէ ան կրնար ենթադրել նման յայտարարութեան մը հետեւանքները:

Որքան զարմանալի է թէ Ֆինճանճը բերման ենթարկուելէն միայն մէկ օր առաջ Թուրքիոյ խորհրդարանին մէջ Կարօ Փայլանին կ'ողջունէր ինքնութեան սահմանումին մէջ դիտելու արժանի յարձակում մը:

Երբ Կարօ Փայլան կը խօսէր

ալեկներու իրաւունքներու մասին անդին իշխանութեան պատգամաւորը կ'առարկէր ըսելով թէ «Դունք քրիստոնեայ ես: Քեզի ի՞նչ ալաւիներու խնդիրէն»: Արտայայտութիւն մը, որ կը փաստէ թէ այս խօսքի հեղինակը ընդունակ է նուիրուել ինքնութեան մասին եւս մտածելու եւ աշխարհի անցուղարձներու դիմաց ինքզինք սահմանած է իր պատկանելութեան ճշգրիտ հասկնայ թէ աշխարհի հեռուոր անկիւններու մէջ մարդիկ ինչո՞ւ համար հեռուստակրաններու դիմաց իրենց մագերէն թնջուկ մը կտրելով կը զօրակցին ժինա Ամանիի:

Համաշխարհայնացումը՝ իր հաղորդակցութեան դրութիւններով աշխարհը վերածած է գիւղի մը: Արդարեւ զարգացած մարդու միտքը չի կրնար սահմանափակուել իր նեղ ինքնութեան կաղապարին մէջ եւ զօն կը դառնայ բոլոր դէպքերու կամ եղելութիւններու հանդէպ:

Կարօ Փայլան ճիշդ ալ այս գիտակցութիւնով կը պաշտպանէ ալաւիներու իրաւունքները երբ ինք կ'ապ չունի այդ կրօնին հետ: Խնդիրը պարզապէս զարգանալու եւ տգէտ մնալու հակասութիւնով կը ներկայանայ:

Մենք այս պահուն կը յիշենք մարդիկ, որոնք Թուրքիոյ քաղաքական դաշտին որքան դիւրաբեկ ըլլալը նկատի ունենալով Կարօ Փայլանին խորհուրդ կու տային միայն հայկական խնդիրներու մասին արտայայտուելու եւ մնացեալ նիւթերու շուրջ լուռ լինելու պահել: Ահաւասիկ պատկանելութեան գիտակցութեան բացակայումի օրինակ մը:

Մարդկային պատասխանատուութիւնը պիտի պահանջէ ամէն տեսակ բռնութեան դէմ համազորակցութիւն անկախ անհատի ինքնութենէն:

«ԱԿՕՍ»

ԱՆՃՆԱԳՈՒ ՎԵՔԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՕՐԻՆԱԿՈՎ

ՎԵՐ. ԴՈՎՏ. ՎԱՅԱՆ Յ. ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները ամէն տարի Նոյեմբեր 11-ին կը տօնեն Վեթերաններու Օրը, օր մը, որ կ'ոգեկոչէ յիշատակը այն բոլորին, որոնք իրենց կեանքը զոհած են իրենց հայրենիքին համար. օր մը, որ յարգանքի տուրք կ'ընծայէ ապրող այն բոլոր վեթերաններուն, որոնք վերապրողներ են պատերազմներու արհաւիրքին:

Եւրոպական երկիրներ, ինչպէս Անգլիա եւ Ֆրանսա, նոյն օրը, Նոյեմբեր 11-ը, կը տօնեն որպէս «Զինադադարի Օր»՝ յիշատակելու համար Առաջին Համաշխարհային Պատերազմի վերջաւորութիւնը, զինադադարը, որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 11, 1918 թուականին:

1919-ին Միացեալ Նահանգներու նախագահ Վուտրոյ Ուելսը՝ Նոյեմբեր 11-ը հռչակեց որպէս Զինադադարի Օր՝ յիշեցնելու համայն ամերիկացի ժողովուրդին պատերազմի ողբերգութիւնը: 1954-ին, Միացեալ Նահանգներու Գոնկրէսը՝ Զինադադարի Օրը փոխեց «Վեթերաններու Օր»-ուան՝ ի յարգանս Ամերիկայի բոլոր վեթերաններուն, զինեալ ոյժերու մէջ

ծառայող արանց եւ կանանց:

Վեթերաններու Օրուան առթիւ երբ կը մտածենք ամերիկացի բոլոր վեթերաններու մասին, չենք կրնար, որպէս հայ, չմտածել նաեւ այն բոլոր հայազգի վեթերաններու մասին, որ իրենց կեանքը զոհեցին իրենց «երկրորդ Հայրենիք» եղող Ամերիկայի համար:

Բայց աւելին, որպէս հայ, վեթերաններու օրուան առթիւ, չենք կրնար չյիշել մեր Հայրենիքի, Հայաստանի, ինչպէս նաեւ Արցախի վեթերանները, որոնք, ինչպէս երէկ, այսօր ալ իրենց կեանքը ողջակէզի սեղանին վրայ դնելու պատրաստակամութիւնը կը ցուցաբերեն: Իրօք ի՞նչ սրտառուչ երեւոյթ է երբ մարդ մը իր հայրենիքին համար յօժարակամ է ոչ միայն իր ժամանակը, իր տաղանդը, իր օգտերը նուիրելու, այլ նոյնիսկ իր կեանքը զոհելու:

Վեթերաններու Օրը նաեւ պատգամ մը ունի մեզի այն իմաստով որ մենք ալ կոչուած ենք վերարտադրելու, պահելու եւ պահպանելու անշահախնդիր հայրենասէր վեթերաններուն ոգին: Վեթերանները այն նուիրեալ անձերն են, որոնք իրենց հայրենիքին ազատութեան համար զոհած եւ զոհ-

Շար.ը էջ 15

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ՀԱՄԱՐ)

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՇՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

2022 ARMENIAN BUSINESS BRIDGE

ARMENIAN TRADE SHOW

2022 SATURDAY, DEC 3-4 SUNDAY, DEC 4

Civic Center Plaza, 613 E. Broadway, Glendale, CA 91206-4308, USA

fb.com/ArmenianBB | fb.com/IBRSCouncil

Ռուսացանկայ թեմը – Պատկառելի 620 Ամեակ Սուրբ Հրեշտակապետաց Մայր Եկեղեցին

Ի յիշատակ Երջանկայիշատակ Հայրապետին Վազգէն Ա
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին (1908-1994)

ԴՊԿՏ ԶԱԻԷՆ Ա ՔՅՆՅ
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Թեմին Առաջնորդը (1943-1955)

1941 թուին Ռուսմանիոյ Թեմին առաջնորդ Յուսիկ Արքեպիսկոպոս Զոհրապեան վախճանած էր եւ բոլորին աչքը կեդրոնացած երիտասարդ մտաւորական ուսուցիչ, Պուքարեստ ծնած ու բարձրագոյն ուսում ստացած Լեւոն Կարապետ Պալճեանին վրայ: Թեմի խնդրանքին ընդառաջելով ու անաւրով իր ներքին կոչումին ի Քրիստոս, Լեւոն Պալճեան Համաշխարհային Բ Պատերազմի արհաւիրքին ընդմէջէն, ումբակոծուած ու վիրաւոր Եւրոպայի ամենէն վտանգաւոր եւ քանդուած ուղիներէն, քահանայի մը ընկերակցութեամբ, տաժանելի ճամբորդութեամբ, Պուքարեստէն Աթէնք պիտի հասնէր ստանալու համար Հայ Եկեղեցւոյ հոգեւորականի կարգը մերձաւորագոյն Յունաստանի հայոց թեմի Առաջնորդ Կարապետ Արքեպիսկոպոս Մազմեանի ձեռամբ, Աթէնքի Սուրբ Կարապետ Եկեղեցւոյ մէջ 1943 Սեպտեմբեր 29-30 օրերուն՝ ստանալով իր նոր ՎԱԶԳԷՆ հոգեւորականի անունը:

Թեմակալ Առաջնորդի տասներկու տարիներու բարուք իր ծառայութենէն ետք, չորս տարի անց, երբ արդէն 1951 թուին Եպիսկոպոս ձեռնադրուած էր իր նախորդին՝ Գէորգ Զ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսէն, Վազգէն Եպիսկոպոս Պալճեան կ'ընտրուէր Ազգընտիր Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց: Թեմակալ Առաջնորդ Վազգէն Եպիսկոպոս իր բարերար ու շինարար դրոշմը դրեւ էր իր շատ սիրելի Սուրբ Հրեշտակապետաց Եկեղեցւոյ վերջին շրջանի պատմութեան մէջ:

Ռուսացանկայ թեմը

Այս տարի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մէջ հանդիսաւոր կերպով նշուեցաւ Ռուսմանայ գաղութի 620-ամեակը: Ուղիղ 240 տարիներ առաջ, 1781 թուին կը կառուցուէր Սուրբ Հրեշտակապետաց առաջնորդանիստ Եկեղեցին եւ նոյն տարին սկիզբ կ'առնէր Ռուսմանայ Թեմը, իր «գեղեցիկ, քարաշէն եւ փառաւոր կառուցով»: Սակայն տարիներու ընթացքին Եկեղեցւոյ շէնքը հինցած ըլլալով արդէն նեղ կուզար հետզհետէ անող հայ համայնքին համար եւ յատկապէս 19-րդ դարու վերջերը համիտեան կոտորածներու հետեւանքով «հայերու թարմ հոսանք մը խուժեր էր Պուքարեստ» եւ հայմայնքին դիմագիծը կերպարանափոխուէր էր: Նորեկներուն մէջ մեծ թիւ կը կազմէին Ռոտոսթոցիներն ու Կեմախցիները, որոնք տեղացի ուսմանահայերու կողքին երկրորդական դիրքերու վրայ կը մնային, որքան ատեն որ ազգային գործերու մենաշնորհը տեղացիներուն վրայ կը կեդրոնանար:

Եկեղեցւոյ սակայն ձեռք առին կրթական գործը որ լքուած էր: Անոնք աշակերտներ հաւաքեցին եւ հայ դպրոցը ծաղկեցուցին, մասնաւոր երբ 1908-ի Օսմանեան սահմանադրութեամբ առիթ տրուեցաւ հայերուն հաստատուելու Ռուսմանիա՝ յատկապէս մայրաքաղաք Պուքարեստ: Միասնաբար նոր Եկեղեցւոյ հիմնարկէքը կատարեցին հին

Եկեղեցւոյ տեղը ուր էր հին Եկեղեցին 1781 թուին: Այս անգամ 130 տարիներ ետք 1911 թուի Յուլիան կատարեցին այժմու գեղակերտ Եկեղեցւոյ հիմնարկէքը: Գլխաւոր նուիրատուն կը յիշուի տիկին Տոտուքա Պըլզլեան, իսկ ճարտարապետը՝ «մի ոմն յազգէն Բուսնեաց Սարգիս կամ Չերքեզ անուն», որպէս պատասխանատու յատկագրի յատարասութեան: Ճարտարապետը նկատի ունեցած է թէ՛ Էջմիածնի Մայր Տաճարը եւ թէ՛ Անիի Մայր Եկեղեցին:

Ներկայ Եկեղեցւոյ հիմնարկէքը կատարած են երկու քահանայ հայրեր՝ Տէր Յարութիւն Անդրէասեան եւ Տէր Դեւոնդ Միքայէլեան: Ներկայիս հայկական հարազատ ոճով Սուրբ Հրեշտակապետաց Եկեղեցին կանգնած հարուստ քանդակներով «պատկառելի շէնքն» է որ չորս տարիէն կառուցուած է, եւ 1915-ի սեպտեմբերին, «հայ ժողովուրդի մարտիրոսագրութեան տարին», ինչպէս գրուած է, օծուած ձեռամբ Ադրիանուպոլսոյ Առաջնորդ, Արմաշական միջին սերունդէն, Դեւոնդ Եպիսկոպոս Դուրեանի, յետագային նահատակ Առաջնորդը Ամերիկահայ Թեմին:

Միացեալ Ձոյգ Թեմերը

1922 թուականին շուրջ 20,000 հայեր կ'ապրէին Ռուսմանիոյ մայրաքաղաք Պուքարեստի եւ շրջակայ կոստանցա, Գալաթ, Եաշա եւ Ռոման քաղաքներուն մէջ: Հինէն երկու թեմեր կից եղած են՝ Ռուսմանիոյ եւ Բեսարաբիոյ, եւ այդ պատճառով ալ որոշ բարոյութիւններ գոյացած են իրարու միջեւ, միշտ սակայն հնագոյն Պուքարեստի թեմը աւելի հաստատ գաղութ մը ըլլալուն՝ առաջնորդողի դերը Ռուսմանահայ թեմը կատարած է: Ի վերջոյ սակայն 1812 թուի մայիսին Պուքարեստի մէջ կնքուած հաշտութեան պայմանագրով Բեսարաբիոյ թեմը Ռուս կայսրութեան ենթակայ եղաւ, եւ նոյն տարին Քիշնեւի մէջ հաստատուեցաւ Բեսարաբիոյ առաջնորդական թեմը, որուն վերջին Առաջնորդն էր Ներսէս Արքեպիսկոպոս Խուղապետեան որ պաշտօնի վրայ մնաց մինչեւ 1917 թուականը:

Գէորգ Ե Սուրէնեանց Կաթողիկոսի (1911-1930) օրով տեղի ունեցաւ երկու թեմերուն վերջնական միացումը 1920 դեկտեմբերին, երբ Մայր Աթոռի լիազոր ներկայացուցիչ Յուսիկ Մ վարդապետ Զոհրապեան

կարողացաւ վերահաստատել Ռուսմանիոյ միացեալ թեմը Պուքարեստի Սուրբ Հրեշտակապետաց Եկեղեցւոյ հովանիին տակ: Տարի մը ետք Ռուսմանիոյ պետական հրովարտակով թեմը ճանչցուեցաւ, եւ Զոհրապեան Մ վարդապետ Մայր Աթոռի մէջ 1922 թուի փետրուարին Եպիսկոպոս ձեռնադրուելով հաստատուեցաւ որպէս թեմակալ Առաջնորդ Ռուսմանիոյ համայնքին, «որն աւելի քան 500 տարուայ ընդմիջումից յետոյ ունենում էր իր պետականօրէն վաւերացուած եւ հոգեւոր իշխանութիւններ կողմից ճանաչուած դեկավարը՝ յանձին Յուսիկ Եպիսկոպոս Զոհրապեանի»:

Կրթական եւ Մշակութային Չեռնարկներ

Ռուսմանիոյ Թեմը ինքնուրույն վիճակի վերածելու միտումով

Պուքարեստի մէջ դպրոցական ծրագիր մշակուեցաւ եւ Միսաքեան Ազգային վարժարանը հիմնուեցաւ եօթնամեայ ուսումնական ծրագրով: Շուտով 1926-ին վարժարանին երկյարկանի շէնքը կառուցուեցաւ բարերարուհի Մարիամ Քեսիմեանի ծախքով եւ վարժարանը անուանեցին Միսաքեան-Քեսիմեան վարժարան: 1932 թուին վարժարանի աշակերտութեան թիւը հասած էր 405-ի՝ 16 ուսուցիչներով, որոնց կարգին էր 1929-էն սկսեալ համալսարանաւարտ եւ Պուքարեստ ծնած Լեւոն Կարապետ Պալճեան, որ պիտի յաջորդէր Յուսիկ Արքեպիսկոպոս Զոհրապեանին որպէս Առաջնորդ Ռուսմանիոյ Թեմին, եւ յետագային դառնար Ամենայն Հայոց Վազգէն Ա Կաթողիկոսը (1955-1994):

Արքայական Օրինագիծ եւ ճանաչում

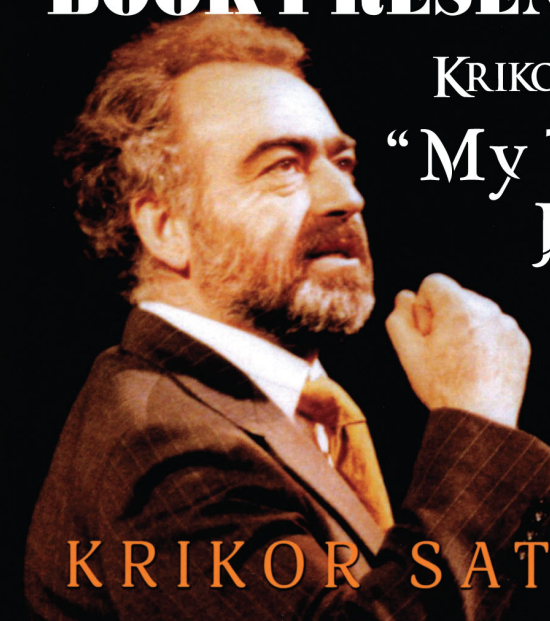
Թեմակալ Առաջնորդ Յուսիկ Եպիսկոպոսի դիրքը աւելի կը զօրանար երբ 1928-ի ապրիլ ամսուն Ռուսմանիոյ Թագաւորութեան «Դաւանանքի Մասին» կոչուած օրինագիծը կը հրատարակուէր՝ թեմը ճանչնալով որպէս Հայ Լուսաւորչական Եկեղեցի՝ որպէս հնագոյն պատմական Եկեղեցիներէն մին, միւս դաւանանքներուն նկատմամբ հաւասար իրաւունքով:

Առաջնորդ Յուսիկ Եպիսկոպոս 1925 թուի սեպտեմբերին կը գրէր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Տ. Տ. Գէորգ Ե Սուրէնեանց Կաթողիկոսին թեմի ներքին դժուարութեանց մասին, յատկապէս «Թեմիս

Շար.ը էջ 15

BOOK PRESENTATION

KRIKOR SATAMIAN'S
“My Theatrical Journey: A Memoir

KRIKOR SATAMIAN

ՀՆՈՐԱՏԱՆԻԷՍ

Գրիգոր Սաթամեանի Գիրքին՝
«ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆՍ»

Կազմակերպութեամբ՝
 ՀԲԸՄ Գրիգոր Սաթամեան Թատերախումբի Վարչութեան
Տեղի Կ'ուճեճայ Կիրակի, Նոյեմբեր 13-ի
Երեկոյեան Ժամը 5:00-ին

ՀԲԸ Միութեան Փասսատինայի Պոյաճեան Սրահին մէջ
 2495 East Mountain Street, Pasadena, CA 91104

Մուտքը Ազատ Հիրասիրտութիւն

Աւանդական՝ Սակայն Նորովի Զանդիսութիւնը

ԿԱՐԻՆԵ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը կազմակերպել էր գրական - գեղարուեստական երեկոյ, որ Միութեան 75-ամեակին նուիրուած յոբելեանական ձեռնարկների շարքից էր: Ներկայացուցելու էին յատկապէս այս շրջանակի գրողներից՝ Վահան Թէքէեան, Գերսամ Ահարոնեան, Վահրամ Մավեան եւ Արշակ Չոպանեան (Կիրակի, 30 Հոկտեմբեր, 2022, ԹՄՄ-ի Ալիստինայի կենտրոն, Քալիֆորնիա):

Ինչպէ՞ս էին ընտրուել 4 գրողները: Ըստ օրուայ հանդիսավար Լորա Գուլյումճեանի՝ «այս մեծերը կը միանային իրարու որպէս ազգային դէմքեր, կուսակցականներ, գաղափարախօսներ, հայ մամուլի խմբագիրներ, ովքեր իրենց խիզախ խմբագրականներով սերունդներ կերտեցին՝ 50, 60, 70-ական թուականներուն»: Ովքե՞ր էին այս գրողները. ինչպէ՞ս նշեց բանախօսներից Գրիգոր Գրիգորեանը՝ «կ'ելլէր սերունդ մը (նաեւ որբանոցներէն), որ թուրքին ըրածին հակառակ, շարունակողը պիտի ըլլար մեր նահատակ մտաւորականներու փառանքին»:

Այս մտաւորականների ծնունդն իսկ փաստ է մեր պատմական հայրենիքի իրականութեան. Վահան Թէքէեան՝ ծն. Օրթաքեոյ, Օսմանեան կայսրութիւն, Գերսամ Ահարոնեան՝ ծն. Մարաշ, Օսմանեան կայսրութիւն, Վահրամ Մավեան՝ ծն. Երուսաղէմ, ուր Օսմանեան կայսրութիւնից տարագրուած գէջթուցի հայրը ապաստանել էր, Արշակ Չոպանեան՝ ծն. Պեշիքթաշ, Օսմանեան կայսրութիւն: Իսկ իւրաքանչիւրը կնքել էր իր մահկանացուն ոչ հայրենի, այլ օտար հողերի վրայ՝ Գահիրէ, Պէյրութ, Լիզպոն, Փարիզ, արեւմտահայեր էին:

Հանդիսութեանը ներկայ էր մեր պատմական հողերից ծնունդ առնողների ապրող շառաւիղը, ներկայացուցող գրողներին նույնիսկ անձամբ ձանաչող միջին տարիքից վեր մի սերունդ: Մեր կողքին նստած տիկիներ փորձում էր համոզել իր ընկերուհուն՝ «Դէ, ելիւր, Պայծառ, դուն ալ պատմէ»:

Յարգարժան Օշին Քէշիշեանը միակն էր, որ հանդիպել էր մեծարուող 4 պատմական դէմքերին. «Վահան Թէքէեանը Երուսաղէմ եկած էր եւ այցելեց Թարգմանչացի վարժարան, երբ 14 տարեկան էի: Հոն աշակերտներս արտասանեցինք իր «Հաշուէյարդար»ը: Գերսամ Ահարոնեանին հետ աշխատած եմ «Զարթօնք»-ի խմբագրատան մէջ, ուր ինձի վստահեցաւ

«Զարթօնք-Սփոր»-ի նորաստեղծ բաժինը: Վահրամ Մավեանի հետ արդէն ընտանեկան կապեր ունէինք: Իսկ Արշակ Չոպանեանին, երբ Պէյրութ եկաւ 1952-ին, շաբաթը երկու անգամ ինքնաշարժով կը տանէի Անթիլիաս, որպէսզի տեսակցէր Գարեգին կաթողիկոսին հետ»: Հիմնական ծրագրին մաս չկազմող, մի քանի վայրկեան տեւող այս հաճելի պատմութիւնը հանդիսութեան եզրափակիչ մասն էր:

Լորա Գուլյումճեանը պարտք էր համարել ձեռնարկը սկսել աղօթքով՝ ուղղուած հայրենի մերօրեայ նահատակ հերոսներին: Աղօթքը փոխարինուած էր Վ. Թէքէեանի «Եկեղեցին Հայկական» բանաստեղծութեան ընթերցումով, որ մեծ ներշնչումով կատարեց Խաչիկ Նահապետեանը:

Յաջորդաբար ելոյթ պիտի ունենային մասնակիցները՝ ներկայացնելով գրողներին:

Բաւականին դժուար պարտաւորութիւն էր այս: Ինչպէ՞ս կարելի էր վեր հանել այդ մեծ մտաւորականների կերպարները. ներկայացնել թուեր եւ փաստեր, խօսել նրանց մարդկային արժանիքների մասին, վերլուծել գործերը, ազգային-հասարակական գործունէութիւնը, պարզել նրանց դերը հայաշխարհում եւ այլն, եւ այլն:

Իւրաքանչիւր խօսող ընտրել էր իր ուրույն ձեւը: Մասնակիցները բոլորն էլ իրենց դպրոցական ուսումնառութեան շրջանին ծանօթացել էին այս գրողների գործերին եւ հարազատի նման էին ներկայացնում հեղինակներին:

Գէորգ Քեօշկերեանը պիտի ամփոփէր Վահան Թէքէեանի (1878-1945 թթ.) կեանքն ու գործունէութիւնը: Այստեղ ընդգրկուեցին Թէքէեանի կեանքի կարեւոր հանգրուանները, ապրած երկրները, վարած պաշտօնները, թարգմանութիւնները, գլխաւոր քերթուածները, որոնք Գէորգը արտասանում էր հաճոյքով: Եւ Թէքէեանի բանաստեղծութիւնների անուանումները կարծես հէնց գրողի եւ մեր կեանքի պատմութեան հայելին էին՝ «Անոնց համար, որ ինկան», «Մէկ հատիկ», «Ես սիրեցի», «Եկեղեցին Հայկական», «Հաշուէյարդար»: Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւնը՝ հիմնելով իր միութեան մշակութային մասնաճիւղը, մեծ հպարտութեամբ կոչել էր այն Վահան Թէքէեանի անունով:

Յաջորդ բանախօսն էր Փանիկ Քէշիշեանը, ում բաժին էր ընկել խօսել Գերսամ Ահարոնեանի (1916-1981 թթ.) մասին, իր ու-

սուցչի, իր հօր ընկերոջ, ընտրութիւնը պատահական չէր: Նա հպարտօրէն յայտարարում էր, որ իր համար պատիւ էր ձանաչել նման ազգային գործչին, ով կարողութիւն ունէր երիտասարդներ դաստիարակելու, հմտութիւն ունէր հայրենասիրութիւն տարածելու, պատրաստելով ժամանակի Սովետական Հայաստանին ծառայող սերունդ: Յուրտ պատերազմի տարիներին հեշտ չէր խօսել մեր Եղեռնի, հողային պահանջների, վնասուց հատուցման, Ղարաբաղի հարցի մասին, եւ այդ աշխատանքները կատարում էր Գերսամ Ահարոնեանը, նոյնիսկ կապեր ստեղծելով իրար հակադիր մարդկանց միջեւ: Բանախօսը հաւատում էր այդ գաղափարախօսութեանը եւ մնում էր դրա հետեւողը:

Շատ հետաքրքրական մտեցում էր ունեցել Լորա Գուլյումճեանը՝ ներկայացնելու համար իրեն վստահուած հեղինակ Վահրամ Մավեանին (1926-1983): Փոխանակ համացանցային կամ գրական աղբիւրներից քաղուած տուեալները իր տեսանկիւնով դասաւորելու, նա ուղղակիօրէն կարող էր Մավեանին անձամբ ձանաչող, մտաւորական Վաչէ Սեմերճեանի «Յիշատակելի Դիմաքանդակներ» (ԹՄՄ-ի Միութեան հրատ. Կլեմտէյլ, 2012 թ.) հատորում տեղ գտած «Վահրամ Մավեան՝ սփիւռքի ոգիին իրաւարտայայտիչը» գրութիւնը: Այնքան սահուն էր մտքերի հոսքը, որ թուաց, թէ այդ է ամբողջ գրութիւնը: Սակայն երբ հանդիսութիւնից յետոյ բացեցինք հատորը եւ վերընթերցեցինք յօդուածը, պարզուեց, որ Լորան հմտօրէն ընտրել էր Մավեանին բնորոշող յատկանշական այն տողերը, որոնք ազդեցութիւն են գործել Սեմերճեանի վրայ: Փաստագրական տեղեկութիւնները խուսափում ենք հա-

ղորդելու, որովհետեւ համացանցի կոճակի մի հպումը արդէն սփռում է ջո առջեւ բոլոր տուեալները: Բայց անհատների սեփական մտածումներն են, որ դառնում են նորութիւն եւ դրանք փոխանցելը՝ աւելի կարեւոր: Վ. Սեմերճեանը գրում է. «... միայն ու միայն Վահրամ Մավեանի կարողութեան եւ ստեղծած կապերուն շնորհիւ էր, որ Սփիւռքի ամբողջ տարածքին, ապա՝ Երեւանի մէջ, Կիւլպենկեան հիմնարկը փնտռուած, յարգուած ու ճանաչուած արժանի հաստատութիւն մը դարձաւ: Շատ յաճախ պաշտօնն է որ պատօնեան կարեւոր կը դարձնէ ու ճանաչումի կ'առաջնորդէ. պարագան շրջուած էր Մավեանին հետ...»: Եւ սակայն այդ պաշտօնը մնաց Մավեանի համար նուիրումի աշխատանք, եւ ինչպէս գրողն է նշում՝ «Երկրի վրայ ունեցած առաջին «կալուած» գերեզման մը եղաւ»:

Հանդիսութիւնն ընթանում էր առանց յայտարարութիւնների, որ կը նշանակէր ժամանակի զգալի կրճատում:

Գէորգ Հալպեանը ներկայացնում էր Արշակ Չոպանեանին (1872- 1954 թթ.), հիմնականում՝ նրա տարած քաղաքական աշխատանքները, իրատեսական եւ քննադատական մտածելակերպը: Չոպանեանը խորամուկ էր եղել Հայկական հարցի էութեան մէջ, մէջտեղ էր հանում մեր քաղաքական մտքի եւ դիւանագիտութեան լուրջ սխալները: Դէմ էր տարանջատ գործունէութեանը եւ յաջողութիւնը տեսնում էր միայն ազգային ուժերի միաւորման մէջ: Տարակարծութիւններ ունէր միւս երկու աւանդական կուսակցութիւնների հետ, որի հետեւանքով քննադատում էր քաղաքական, նաեւ կրօնա-

Շար.ը էջ 15

DETERMINED & COMPASSIONATE CRIMINAL DEFENSE

- o JUVENILE DEFENSE o DOMESTIC VIOLENCE
- o ASSAULT & BATTERY CHARGES
- o DRIVING UNDER THE INFLUENCE (DUI)
- o VEHICULAR OFFENSES/HIT AND RUN
- o IMMIGRATION - MOTION TO VACATE A PLEA
- o ROBBERY AND THEFT OFFENSES
- o ASSAULT WITH A DEADLY WEAPON
- o CRIMES INVOLVING POLICE OFFICERS
- o CRIMINAL THREATS o WEAPON CHARGES
- o DRUG OFFENSES o SEX CRIMES
- o THEFT CRIMES o GANG CRIMES

ALICE TAVOUKJIAN Attorney At Law

At the law office of ALICE TAVOUKJIAN, we provide zealous representation to achieve the best possible outcome on your behalf.

LAW OFFICES OF ALICE TAVOUKJIAN, PC

www.TAVOUKJIANLAW.com CALL FOR A FREE CONSULTATION 135 E. Valley Bl, #B, Alhambra, CA 91801 626.386.8606

ԱՆՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԻՉԵՐ ՄՐ ՊՈԼՍԱԽԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵՉ

ՄԱՐԻԵԹ Ս. ՕՂԱՆԵՍ

Երեքշաբթի, Հոկտեմբեր 25, 2022ին, կազմակերպված էր Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբին, տեղի ունեցավ անախարհային կեսօրյա ընթացակարգի միջոցով «Հրանդ Տինք» սրահին մէջ: Ներկայ էին հիւրեր, Միութեան անդամներ եւ համակիրներ:

Ներկաները ճաշակեցին համադամ աղանդերները «Կեսարական ճաշերու տեսակներով» աղցաններ, «Սու պօրէկ, երշիկ, ապուխտ, միջուկով քօֆթէ, Պաքլաւ» հիւրասիրութեամբ:

Շուրջ 109 հոգիներու ներկայութեամբ մտերմիկ գիշերը ճոխացաւ նաեւ կատակաբան՝ Յարութ Սողոմոնեանի գուարճալիքներով: Տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւն եւ բախտաւորները ստացան արժէքաւոր նուէրներ: Տօնակատարուեցան երկու ծննդեան տարեդարձներ՝ Տիկին Լուսին Էրկիւնի եւ Պատմաբան Թանէր Աքչամի 70րդ տարեդարձը եւ հատուցաւ կարկանդակը: Կատարուեցան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ, որոնց հասցիքը ամբողջութեամբ առաքուեցաւ Հայաստանի Հայ գինուորներուն: Շնորհակալութիւն բոլոր ներկաներուն:

Նաեւ շնորհակալութեան մեծ բաժին մը, գլխաւոր ճաշը հովանաւորող եւ պատրաստող՝ Միութեան Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Մուրատ եւ իր Տիկինը՝ (Միութեան Տիկնանց Օժանդակ Յանձնախումբի անդամուհի) Անէթ Քէօշքէրի եւ իրենց ընտանիքներուն:

Ներկաները ունեցան մտերմիկ զրոյցի պահեր. ջինջ գիշերը իր աւարտին հասաւ ուշ ժամերուն:

Պատմութիւն

Կեսարիա (նախկին անուանումը Փոքր Հայքի՝ Մաթաթ), քաղաք ժամանակակից Թուրքիոյ մէջ, որ նախապէս կը պատկանէր Բիւզանդական կայսրութեան:

Կեսարիոյ շրջակայքը գտնուող հնագոյն բնակչութեան վայրն է Գանիշ հողաբլուրը, որ կը գտնուի քաղաքին 20 Բմ. Հիւսիս արեւելքը: Այս հողաբլուրը Ն.Ք. 2800 թուականէն մինչեւ Հէլլենական շրջան միշտ կարեւոր եղած է եւ հոս գտնուած են հին Անագապոլիսեան (Թունէ) շրջանէն, Ասորիներու (Ասուր) առեւտրական խումբերէն եւ Խէթերէն (Հիթիթ) բազմաթիւ վկայագրութիւններ:

Արտահանման ապրանքներն էին՝ ապուխտ, բամպակե ու բուրդէ մանուածք, գորգ, կարպետ, կաշի ու մորթի, պղինձ եւ այլ մետաղ-

ներ, չոր պտուղներ, իսկ ծիրանի կորիզը կը վաճառուէր Կ. Պոլսոյ քաղցրավաճառներուն: 1890-ական թթ. Կեսարիոյ սանձաքի արտահանումը կը գնահատուէր 650000 թրքական լիրա կամ 15 մլն ոսկեայ ֆրանք: Կը ներմուծէին բամպակ, պղինձ եւ այլ մետաղներ, ոտնաման (շուխա), ծխախոտ, բրինձ, շաքար, սուրճ, նաւթ, անգլիական, ֆրանսական եւ ամերիկեան ապրանքներ, որոնք մուտք կը գործէին Մերսինի նաւահանգիստէն, մասամբ ալ՝ Սամսոնէն:

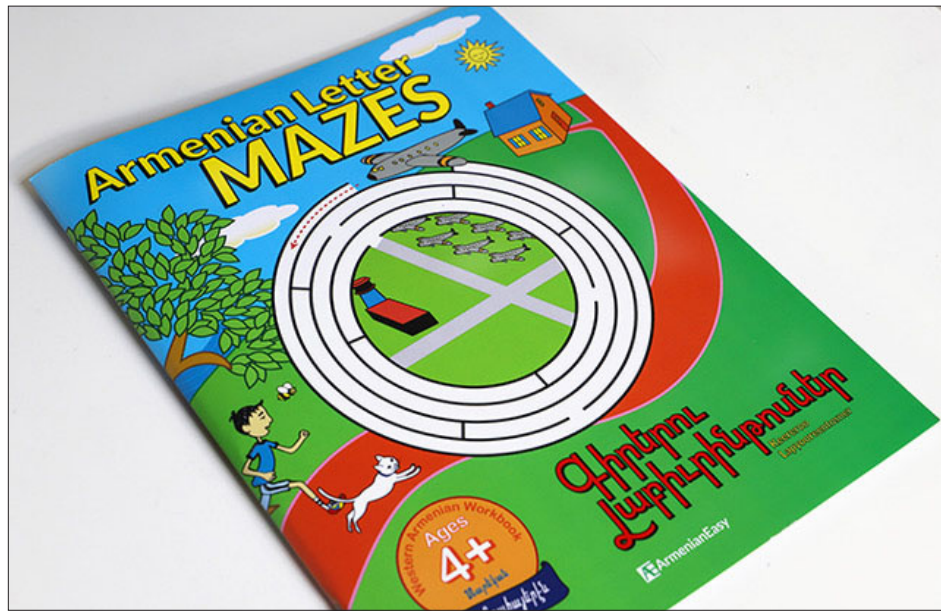
Տարեկան միջին ներմուծումը կը կազմէր մօտաւորապէս 400000 թրքական լիրա կամ շուրջ 9 մլն ոսկեայ ֆրանք: Ինչպէս պարզ կ'երեւէր, առեւտրային հաշուեկշիւն մէջ, արտահանումը կը գերազանցէր ներմուծմանը 250000 թրքական լիրայով: Եթէ այս տարբերութիւնը կարելի է համարել դրամագլուխի կուտակում, ապա այդ կուտակումը առաւելագոյնս կը կատարուէր հայերու մօտ, քանզի առեւտրային շարժման գլխաւոր դերակատարները գրեթէ միայն հայերն էին:

Առաջին հանրածանօթ վաճառականները եղած են քաղաքի Պաշաղիկեան, Չարդարեան, Կիւմիւշեան, Մանիկեան, Ֆրենքեան երեւելի ընտանիքներու անդամները: Ասոնց յաջորդած են Կիւլպէնկեանները, Մանուկեանները, Սէլեանները եւ այլք:

Կեսարիոյ շրջակային մէջ ամէն բան այնքան կանոնաւոր էր, որ համապատասխան շքեղութեամբ կը ներկայանար այդտեղ գործող գործունեայ վաճառականին: Շուկան ամբողջովին տանիքապատ էր՝ ձիւնէն, փուքէն, ցեխէն, անձրեւէն պատասպարուած բազմաթիւ սրահներով բաժնուած, երկրաչափական ճշգրտութեամբ կառուցուած:

Ամէն արհեստաւոր իր յատուկ սրահն ունէր, վաճառականը՝ իրեն համար նախատեսուած խանը. այդ շքեղ սրահներուն մէջ շատ կանոնաւոր առեւտուր կը կատարուէր: Առաջին աշխարհամարտէն առաջ՝ 1914-ին, Կեսարիա այցելած վահան Թէքէեանը կը գրէր. «Շուկան Կեսարիոյ փառքն է, որմէ մասնաբաժին ունի իւրաքանչիւր քաղաքացի, եւ առաւելագոյն հայ քաղաքացիները, որոնք իրաւամբ ան իրենց սեփականութիւնը կը համարեն, այնքան տիրող է այստեղ հայերու գիրքը՝ թուաքանակով ու կարեւորութեամբ: Գորգավաճառները նոր ու փայլուն ապրանքներ ունին, որոնք կը գործուին քաղաքին ու շրջակայ գիւղերու մէջ՝ տուներու մէջ հիմնուած բազմա-

ArmenianEasy-ն Կը Հրատարակէ Գիրքու Լաբիրինթոսներ՝ Արեւմտահայերէն Գունաւոր Աշխատագիրք 4-5 Տարեկաններու Համար

ArmenianEasy, LLC կը յայտարարէ իր երկրորդ գիրքին հրատարակը՝ Գիրքու Լաբիրինթոսներ: Այս գունաւոր մանկական աշխատագիրքը 4-էն 5 տարեկան պատիկներու համար՝ հաճելի ձեւով կը ներկայացնէ Ալբուրեանի 38 տառերը: Գիրքին լաբիրինթոսները տառերու կը նմանին: Երբ պատիկը իր մատիտով լաբիրինթոսին ճամբան գտնէ՝ հայերէն տառ մը գրած կ'ըլլայ: Իւրաքանչիւր էջ մէկ տառ կը ներկայացնէ՝ գլխադիր եւ փոքրագիր ձեւերով, բառեր որոնք այն տառով կը սկսին, նաեւ նկարազրական նախադասութիւն մը: Անգլիախոսներու նկատմամբ՝ գիրքին բոլոր բառերը անգլերէնի թարգմանուած եւ տառադարձուած են:

ArmenianEasy LLC հրատարակչութիւնը ստեղծեցին ամերիկահայ քուրեր՝ Քէթի Ճէյքըպս Պրիթօ եւ Ճէնի Ճէյքըպս Մըլլըն 2019-ին երբ Արեւմտահայերէնի կրթական նիւթերու կարիք ունէին: Հայ դպրոցներէն հեռու բնակող՝ Ճէնին ստիպուած տուներ հայերէնի դաս կը սորվեցնէր իր պատիկներուն: Կը փնտռէր գիրքեր եւ նիւթեր որոնք արեւմտահայերէնով գրուած էին եւ այլուրեքի տառերը կը սորվեցնէին: Չգտնելով ճիշտ իր ուզածը՝ քրոջը Քէթիին հարցուց եթէ կրնար տառեր սորվեցնելու նիւթեր պատրաստել: Տարօրինակ խնդրանք մը չէր քանի որ քուրերուն մայրը՝ հորիկ Թոխանեան Ճէյքըպսը Պէյրութի ձեմարանէն աւարտած էր եւ հիւանալի հայերէնի ոսոցուհի մը եղած էր Տէթրօյթի մէջ:

Արուեստագիտուհի Քէթին մօրը դասաւանդութեան ատեն օգնական եղած էր եւ իր դասընթացքներու պատկերագրողուհին: Քէ-

թին եռանդով սկսաւ քեռորդիններուն համար աշխատանքի էջեր ստեղծել: Մինչեւ հիմա՝ այդ եւ քանի էջերը դարձած են 2 աշխատագիրքեր՝ 4էն-5 տարեկաններու յարմար, առաւել հայկական երգերու եւ դասաւանդական նիւթերու կայք մը:

Գիրքու Լաբիրինթոսներին գաղափարը ծագեցաւ ArmenianEasy-ի առաջին աշխատագիրքէն՝ Ալբուրեանի Մեծ Գիրքը: Այն 328 էջոց սեւ-ճերմակ գիրքը հայերէնով կը ներկայացնէ Ալբուրեանի տառերը բազմաթիւ հաճելի նիւթերով, օրինակի համար՝ ներկել, լաբիրինթոսի ճամբաները գտնել, միացնել կէտերը, երգել եւ այլն: Ճէնին կը բացատրէ «Ալբուրեանի Մեծ Գիրքը տարբեր ձեւերով կը ներկայացնէ տառերը, եւ ամէն երեխայ իր սիրած էջերը կ'ոնենայ:» Ճէնին նկատեց թէ ինչպէս իր գոյգ որդիները «Մեծ Գիրքը» կը գործածէին: Քրիստափորը ամբողջ գիրքին մէջէն կ'անցնէր որ լաբիրինթոսներով էջերը գտնէ: Նմանապէս՝ Ահարոնը կը փնտռէր այն էջերը որոնք կէտեր միացնելու «dot-to-dots» աշխատանք ունէին: Ասիկա Քէթիին ներշնչեց որ լման գիրք մը պատրաստէ միայն լաբիրինթոսներով: Երբ Քրիստափորը լսեց որ լաբիրինթոսներու գիրքը իրեն համար պատրաստած էր՝ իր եղբօրը դարձաւ ուսաւ «Ահարոն, մի մտահոգուի՛ր, էնթի Քէթին քեզի համար կէտեր միացնելու գիրք մը կը շինէ:» ArmenianEasy-ն կը ջանայ գիրքեր եւ դասանիւթեր պատրաստել որ հայերէն լեզուն հաճելի եւ դիւրին ըլլայ սորվելու: Հետաքրքրուելու կամ աշխատագիրք գնելու համար՝ այցելել ArmenianEasy.com:

Norayr Daduryan Armeno-Turkish Translation Services

From Armeno-Turkish to Armenian and English languages.
 Bring your family's history back to life!
 Family letters, postcards, diaries, and more...
 Please reach out for quotes
 Website: norayr.daduryan.com
 Email: norayrdaduryan@gmail.com

Արթուր Դալթեան Մարմնամարզութեան Աշխարհի Ախոյեան

Հայաստանը ներկայացնող մարմնամարզիկ Արթուր Դալթեանը, Լիվերփուլի մէջ ընթացող սպորտային մարմնամարզութեան աշխարհի առաջնութեան հենացատկ վարժութեան մէջ վաստակելով 15.050 կէտ, գերազանցեց իր բոլոր մրցակիցներուն եւ նուաճեց աշխարհի ախոյեանի տիտղոսը:

Հայաստանի հաւաքականի անդամ Յարութիւն Մերտինեան ալ նժոյգ-թափերու վարժութեան մէջ գրաւեց երրորդ դիրքը՝ երկրորդ անգամ նուաճելով աշխարհի առաջնութեան պրոնզէ մետալը:

«Արսենալ» Ուժեղ էր «Չելսիին»

Անգլիոյ առաջնութեան 15-րդ հանգրուանին Լոնտոնի «Չելսին» ընդունեց «Արսենալին» եւ պարտութիւն կրեց նուազագոյն արդիւնքով: Լոնտոնեան խումբիմ իսկ կողմ 63-րդ վայրկեանին նշանակեց պրագիլցի պաշտպան Կապրիէլը:

13 խաղէն յետոյ «Արսենալ» 34 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթիին»: «Չելսին» 7-րդն է՝ 21 կէտով:

«Լիվերփուլ» Յաղթեց «Թոթենհեմին» Սալահի Երկու Կոլերուն Շնորհիւ

Անգլիոյ առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին փոխախօյեան «Լիվերփուլ» Լոնտոնի մէջ մրցեցաւ «Թոթենհեմի» հետ: Գերմանացի Եուրգեն Կլոպի գլխաւորած խումբը առաւելութեան հասաւ 2:1 արդիւնքով:

Հիւրերու կազմէն երկու կոլի հեղինակ դարձաւ եգիպտացի յարձակող Մոհամէտ Սալահը: Անգլիացի յարձակող Հարի Քեյն նշանակեց «Թոթենհեմի» միակ կոլը:

«Տոտենհեմ» (14 խաղ) 26 կէտով չորրորդն է, «Լիվերփուլ» (13 խաղ) 8-րդն է՝ 19 կէտ:

Նեյմարի Կոլը Ու Կոլային Փոխանցումը Նպաստեցին ՊՍԺ-ի Յաղթանակին

Ֆրանսայի առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին ախոյեան ՊՍԺ-ը հիւրընկալեց «Լորիանին» եւ առաւելութեան հասաւ 2:1 արդիւնքով:

9-րդ վայրկեանին խաղի հաշիւը բացաւ հիւրերու պրագիլցի յարձակող Նեյմարը: 53-րդ վայրկեանին դաշտի տէրերը կարողացան վերականգնել հաւասարութիւնը նիճերիացի յարձակող Թերեմաս Մոֆիի կոլի շնորհիւ: 81-րդ վայրկեանին Նեյմարի փոխանցումէն յետոյ ՊՍԺ-ի յաղթական կոլը նշանակեց փորթուկալացի կիսապաշտպան Տանիլու Փերեյրան:

Փարիզեան խումբի արժենթինացի յարձակող Լիոնել Մեսին վնասուածքի պատճառով կը բացակայէր:

ՊՍԺ-ն 38 կէտով առաջատարն է եւ 5 կէտ կը գերազանցէ երկրորդ տեղը գտնուող «Լանսին»: «Լորիանը» չորրորդն է՝ 27 կէտով:

«Եուրինոն Պեռլինը» Պարտուեցաւ 0:5 Արդիւնքով. «Պայրըն»՝ Նոր Առաջատարն է

Գերմանիոյ առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին «Պայրըն» Լեւերկուզենի մէջ ընդունեց «Եուրինոն Պեռլինին» եւ պարտութեան մատնեց զայն 5:0 արդիւնքով:

«Եուրինոն Պեռլին» 26 կէտով նահանջեց երկրորդ տեղ եւ 2 կէտ ետ է առաջատար Միւնխիխի «Պայրընէն»:

«Լոս Անճելոսի» Ֆութպոլային Ակումբը Նուաճեց ՄԼՍ-ի Տիտղոսը

«Լոս Անճելոս» ֆութպոլային ակումբը (LAFC) նուաճեց հիւսիսամերիկեան ՄԼՍ-ի ախոյեանութեան գաւաթը՝ եզրափակիչին պարտութեան մատնելով «Ֆիլատելֆիա Եուրնոնին»:

Լոս Անճելոսի մէջ տեղի ունեցած հանդիպումի հիմնական ժամանակը աւարտեցաւ 2:2 արդիւնքով: Երկարաձգուած կէս ժամը եւս աւարտեցաւ հաւասար՝ 3:3 արդիւնքով: Հիմնական ժամանակը աւարտած էր 2:2 արդիւնքով:

Դիմուեցաւ 11-մեթրանոցներուն եւ «Լոս Անճելոս» յաղթեց 3:0 արդիւնքով:

ԱԱ-2022-էն Յետոյ Զիտան Պիտի Գլխաւորէ Ֆրանսայի Հաւաքականը

Մատրիտի «Ռեալի» նախկին գլխաւոր մարզիչ Զինետին Զիտանը Աշխարհի Բաժակէն յետոյ պիտի փոխարինէ Տիտի Տէշաձին աշխարհի ախոյեան Ֆրանսայի հաւաքականի գլխաւոր մարզիչի պաշտօնին, կը հաղորդէ Libertad Digital-ը:

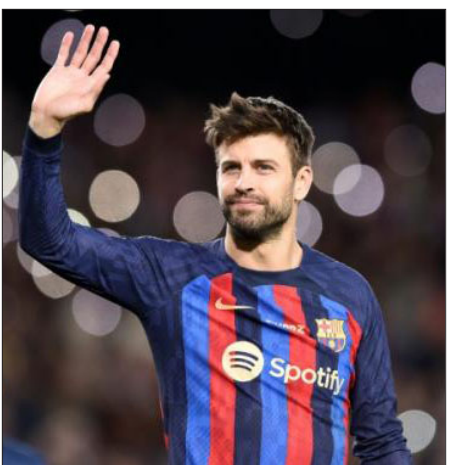
Ֆրանսայի ֆութպոլի ֆետերացիան արդէն համաձայնութեան եկած է Զիտանի հետ եւ կը հրաժարի Տէշաձի ծառայութիւններէն անկախ ԱԱ-2022-ի նուաճումէն: «Ռեալի» մէջ Զիտանի օգնական Տաւրիթ Պետոնին նոյնպէս կ'ընդգրկուի Ֆրանսայի ազգային խումբի մարզչական շտապին մէջ:

Զիտանը «Ռեալ»էն հեռացած էր 2021-ի Մայիսին: Անոր հետ փորձած են համաձայնութեան գալ Ֆրանսայի ախոյեան ՊՍԺ-ը եւ անգլիական «Մանչեսթըր Եուրնայթըտը», սակայն ապարդիւն:

Աշխարհի առաջնութիւնը Քաթարի մէջ կը կատարուի Նոյեմբերի 20-էն Դեկտեմբերի 18-ը:

«Պարսելոնան» Յաղթեց Պիկի Վերջին Խաղին

Սպանիոյ առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին փոխախօյեան «Պարսելոնան» ընդունեց «Ալմերիային»: Սպանացի Չաւիի գլխաւորած խումբը առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

Այս հանդիպումը վերջինն էր «Պարսելոնայի» սպանացի պաշտպան, աշխարհի ու Եւրոպայի ախոյեան Ժերար Պիկիի համար: 35-ամեայ ֆութպոլիստը այս շաբաթ անսպասելի յայտարարեց արհեստավարժ ասպարէզը աւարտելու մասին:

«Պարսելոնան» 34 կէտով բարձրացաւ առաջին տեղ եւ 2 կէտի առաւելութիւն ունի երկրորդ տեղը գտնուող ախոյեան «Ռեալի» նկատմամբ, որ 1 խաղ նուազ կատարած է:

«Ինթեր» Պարտուեցաւ «Եուրվենթուսին»

Իտալիոյ առաջնութեան 13-րդ հանգրուանին «Եուրվենթուս» Թուրինի մէջ ընդունեց փոխախօյեան «Ինթերին» եւ պարտութեան մատնեց զայն 2:0 արդիւնքով:

Աչքի ինկան ֆրանսացի կիսապաշտպան Ատրիէն Ռապիոն եւ իտալացի կիսապաշտպան Նիկոլո Ֆաճոլին:

Հայաստանի հաւաքականի նախկին կիսապաշտպան Հենրիխ Մխիթարեան «Ինտերի» հիմնական կազմին մէջ էր եւ փոխարինուեցաւ 81-րդ վայրկեանին:

«Եուրվենթուս» 25 կէտով հաւասարեցաւ 6-րդ տեղը գտնուող «Ռոմային» եւ 5-րդն է: «Ինթեր» 7-րդն է՝ 24 կէտով: